БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 113 (1117)
7 ИЮНЬ ШАНБА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Ер учинчи сунъий йўлдошининг ҳаракати тўғрисида

Учинчи сунъий йўлдош 6 июнь эрталаб соат 6 га қадар Ер атрофини 295 марта айланиб чиқди. Учирувчи ракета йўлдошдан 1,3 давра олдинда бормоқда. Ернинг учинчи совет сунъий йўлдоши учирилган пайтдан бери уч ҳафта ўтди. Шу вақт ичида кенг программа бўйича амалга оширилаётган илмий тадқиқотлар ҳақида телеметрик система ёрдами билан кўп ва қимматли маълумотлар олинди. Йўлдошга ўрнатилган илмий аппаратлар нормал ишламоқда.

Автоматик ўлчаш комплекси йўлдош орбитасининг параметрларини кун сайин аниқ белгилаб бормоқда ҳамда Ер учинчи сунъий йўлдошининг ҳаракатини кузатишга қатнашаётган ҳамма ўлчаш воситаларига кўрсатмалар бериб турмоқда. Йўлдошнинг орбитаси тўғрисида ва унинг ўзгариш вақти тўғрисида олинган аниқ маълумотлар унинг қайси географик нуқтага тааллуқли эканлигини аниқ белгилаб беришдан ташқари, геофизик тадқиқотлар учун жуда қимматли материалларни беради. Йўлдошдан илмий маълумотларни қабул қилиш давом этмоқда.

(ДАВОМИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар, ҳар бир туп ғўзанинг тез ва соғлам ривожланишига эришайлик!

Ҳар бир трактор тўхтовсиз ва унумли ишласин

Поёнсиз пахта далаларига бир назар ташланг: яшил квадратларни кўриб кўнгил қувнайди, пешона тери тўкиб ғўзасини шу зайлда яхши ўстираётган деҳқоннинг ишига қойил қоласиз, унга муваффақиятлар тилайсиз. Бу йилги ноқулай об-ҳаво шароитида жонкуярлик билан фидокорона меҳнат қилаётган илғор пахтакорлар, механизаторлар суръатни бўшаштирмай ўз далаларида ғўзани тезроқ шоналатиб олиш, кўкламда ишнинг орқага сурилиб кетганлиги хиссасини чиқариш йўлида бошланган курашни қизғин давом эттирмоқдалар. Пешқадамлар даласида ғўза узунаси ва кўндалангига икки марта культивация қилиб чиқилди, нормал ўғитланди ва қондириб суғарилди, шунинг учун ҳам уларнинг ғўзаси шоналаш даврига кирди. Бу хилдаги натижага эришган пахтакорлар мўл ҳосил учун курашнинг биринчи даврини муваффақиятли ўтказдик, энди ишни бундан буён ҳам бўшаштирмаймиз, деб дала ишлари суръатини янада жадаллаштирмоқдалар.

Илғорлар ҳақида ҳар қанча мақтов гаплар айтилса ҳам оз. Чунки улар эришилган ютуқлар билан хотиржам бўлиб ишни бўшаштириб юбормайдилар, аксинча улар «қўлга кирган ютуқ ўзимизники, ишни бундан ҳам яхшилаш зарур» деган мақсадни дилларига жо қилиб олиб, ғайрат билан меҳнат қиладилар. Қани энди ҳарбир колхоз ва совхозда ҳам ишчи кучларининг ҳаммаси, барча техника ғўза парваришига сафарбар этилганда эди, ҳозиргидек катта-катта майдонлардаги ғўзани ўт босиб кетмаган, ривожланишдан кечикмаган бўлар эди. Бунинг устига бир қатор район, колхоз ва совхозларда гектарнинг тўлуқ бўлиши учун чинакамига курашилмаётир. Универсаллар қайтаётганда даланинг тепа ва этак томонларидаги кўпгина ғўзалар эзилиб ёки кесилиб кетмоқда.

Колхозларнинг раҳбарлари, МТС ларнинг директорлари ишнинг суръатини кучайтириш билан бирга ғўзани сифатли парвариш қилиш ғоят муҳим эканлигини унитмасликлари, тракторчилар ишини кузатишлари, бир туп ғўзанинг ҳам нобуд бўлишига йўл қўйилмаслигини қатъий талаб қилишлари, ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараётган механизаторларга нисбатан кескин чора кўришлари керак.

Мўл ҳосил — механизация кучи билан етиштирилажаги ҳарбир пахтакорга маълум. Демак, бизнинг муваффақиятларимизнинг тақдири кўп сонли механизаторларга боғлиқдир. Шунинг учун тракторларнинг тўхтовсиз ва унумли ишлашни таъминлаш учун механизаторларга қулай маданий ва маиший шароит яратиб бериш, агрегатларни сув ва ёқилғи билан ўз вақтида даланинг ўзида таъминлаш ҳар жиҳатдан муҳимдир.

Областимиздаги кўпгина районлар ва совхозлар ғўзани бир марта узунасига ва кўндалангига культивация қилиб чиқдилар. Илғорлар даласида иккинчи парвариш тез суръатлар билан ва сифатли ўтказилаётир. Бундай жойларда ҳарбир тракторнинг бир кунлик иш унуми ўртача 8-9 гектар ерни ташкил этади. Лекин умуман олганда областимиз бўйича культивацияда ишлаётган тракторларнинг бир кунлик иш унуми талабга тўла жавоб бермайди. Баъзибир колхозларда универсаллар арзимаган сабаблар билан икки-уч соатлаб бекор туриб қолади. Шундай колхоз ва совхозлар ҳам борки, механизаторларга шароит яратиб берилмаганлиги — иссиқ овқат ўз вақтида тайёрланмаётганлиги учун тракторчилар узоқ масофага бориб овқатланиб келаётганликлари сабабли иш суръати бир мунча пасайиб кетмоқда.

Оққўрғон районидаги колхозлар ва «Оққўрғон» совхозида кейинги кунларда ғўзани узунасига ва кўндалангига культивация қилиш суръати дастлабки даврдагига қараганда бир мунча пасайиб кетди. Йирик хўжалик «Оққўрғон» совхозида график бўйича кунига ҳарбир трактор билан 9 гектар ердаги ғўза культивация қилиниши керак эди. Ваҳоланки, битта тракторнинг бир кунлик иши 6 гектардан ошмаётир.

Узунасига ва кўндалангига культивация қилиш Пискент, Янгийўл, Юқори Чирчиқ, Орджоникидзе, Мирзачўл районларида ҳам талабга тўла жавоб бермайди. Пискентликлар ғўзани иккинчи марта культивация қилиш суръати жиҳатидан ўз мусобақадошлари Бўка районидан анча орқада қолмоқдалар. Юқори Чирчиқ районида кўндалангига культивация қилиш жуда секин ўтказилаётир. Бу соҳада юқори ҳосилли район — Орджоникидзе районида ҳам кескин бўшашувчиликка йўл қўйилмоқда. Мирзачўлликлар экиш давридагидек ҳозирда ҳам дала ишлари суръатини жуда бўшаштириб юборганлар. Бу райондаги бир қанча колхозларнинг катта-катта карталарида ғўзани ўт босиб ётипти. Шунга қарамай экинни узунасига ва кўндалангига ишлашда барча тракторлар далага тўла чиқарилмаган, бунинг устига тракторларнинг иш унуми анча паст.

Ҳозирги пайтда ғўзани тезроқ озиқлантириб олиш муҳим вазифалардан биридир. Бу ишда ҳам механизаторлар ҳал қилувчи роль ўйнайдилар. Октябрь районидаги Пахта МТСи хизмат қилаётган колхозларда культивациянинг суръати пастлиги устига озиқлантириш ҳам кечиктирилаётир. Шу вақтгача район колхозларининг 50 процент еридаги ғўза озиқлантирилмаган.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа районларнинг партия ва совет ташкилотлари раҳбарлари, қишлоқ хўжалик органлари культивацияни кучайтириш учун ҳамма тракторларни ишга солишлари, уларнинг юқори унум билан ишлаши учун механизаторларга қулай шароитлар яратиб беришлари зарур. Область далаларидаги тракторларнинг бир кунлик иш унуми 7 гектардан ошмайди. Бир кунда ҳар бир трактор билан ўртача 4—5 гектар ердаги ғўзани узунасига ва кўндалангига ишлаётган колхоз ва совхозлар ҳам бор. Ғўза парвариши юзасидан берилган графикнинг ҳамма жойда тўла ва ошириб бажарилишига эришишни таъминлаш — маҳаллий партия ва совет ташкилотлари, колхоз ва совхоз, МТС раҳбарларининг ҳозирги пайтдаги энг муҳим вазифаларидир. Областимизда бир кунда ҳарбир трактор билан камида 9—10 гектар ердаги ғўзани культивация қилиш учун барча имконият бор. Ана шу имкониятлардан тўла ва унумли фойдаланайлик.

Областимиз пахтакорлари Москвада бўлиб ўтган пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгашида бу йил 500 минг тонна пахта етиштирамиз, деб ўз зиммаларига катта мажбурият олдилар. Хўжалик ва сиёсий аҳамиятга эга бўлган ана шу вазифани муваффақиятли бажариш учун ҳарбир пахтакор ва механизатор ғайрат кўрсатиши, пахта далаларида астойдил меҳнат қилиши керак.

Барча универсалларнинг тўхтовсиз ва унумли ишлашига эришайлик!

Уста пахтакор ва моҳир механизатор

Турғунбой Норқуловни 1-«Далварзин» совхозида уста пахтакор ва моҳир механизатор деб билишади. У шу даражага эришиш учун жуда кўп иш қилди. Турғунбой культивация қилган далаларда бир йил эмас, қаторасига ҳар йили мўл ҳосил етиштирилади. У чигит экаётганда, ғўзани культивация қилаётганда, қатор орасига СУЗ билан ўғит солаётганда, сув қуйиш учун эгат олаётганда, ҳамма вақт ўз вазифасининг ғоят масъулиятли эканлигини, бир туп ғўзани ҳам нобуд қилмаслик керак эканлигини яхши тушунади ва ишни шу мақсадда тез ҳамда юқори сифатли бажариш учун курашади.

Бу йил совхоз маъмурияти Турғунбой Норқуловни янгидан тузилган трактор-далачилик бригадасига бошлиқ қилиб тайинлади. Ҳар бир ишчи ва механизатор у билан астойдил ишлажагини, мўл ҳосил етиштириш учун ғайрат билан курашишга тайёр эканлигини билдирди. Шундай қилиб бригадада иш аҳиллик билан бошланди. Бу йилги кўклам Турғунбойни ҳам, у бошлиқ бригада аъзоларини ҳам шошилтириб қўйди. Лекин улар ишни пухта ташкил этдилар. Бригадага ажратиб берилган 126 гектар ерга чигитни ўз вақтида экиб олдилар. Бу ишни шахсан бригада бошлиғи ўртоқ Норқуловнинг ўзи бажарди.

Шу кунларда моҳир механизатор раҳбарлик қилаётган трактор-далачилик бригадасида бўлсангиз, квадратларнинг аниқ чиққанлиги, 6-7 тадан чин барг чиқарган ғўзалар нормал ривожланаётганлигини кўриб, бригада аъзолари ишига қойил қоласиз.

Бу бригадада ҳаммаси бўлиб 34 киши ишлайди. Сабаби, бригададаги асосий ишларни кетмон билан эмас, универсаллар билан бажарилади. Бригададаги ҳар учала звенога универсалчилар бошчилик қилади. Улар ғўза парваришининг юқори сифатли бўлиши учун астойдил курашмоқдалар. **Суратда:** трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи ўртоқ Турғунбой **Норқулов** иш устида.

М. Шевелев фотоси.

Илғор бригадалар даласида

Бундан 5-6 кун илгари универсалчи Т. Саидалиев культивация қилган ғўзалар янада яшнаб кетди. Ўртоқ Саидалиев вақтни тежаш мақсадида икки ишни бир йўла бажариб, культивацияни озиқлантириш билан бирга қўшиб ўтказган эди.

Бугун бригада бошлиғи ўртоқ Т. Шералиев карталар оралаб юрибди. У моҳир универсалчининг ишидан беҳад хурсанд. Ола чиққан қатор ораларига яқиндагина экилган қўшимча чигитларнинг бир текис униб чиққанлиги бригадирни яна ҳам мамнун қилди.

Бригада аъзолари 88 гектар пахта майдонининг ҳаммасида ғўзаларни ҳам узунасига, ҳам кўндалангига парвариш қилмоқдалар. Улар ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни ўтган йилдагига нисбатан 2-3 центнерданга ошириш мақсадида астойдил бел боғлаб ишлаётирлар. Чопиқда, ғўзаларга сув таралда бошқаларга намуна кўрсатиб ишлаётган Х. Олломуродов, Т. Тоғаев, Б. Солиев, Т. Одиловаларнинг хизмати мақтовга лойиқ. Улар кунлик нормаларини 1,5-2 ҳисса бажариб, мўл ҳосил учун курашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётирлар.

Мирзачўл районидаги ана шу «Ленинизм» колхози илғор бригадалари каби Калинин номли колхознинг меҳнатсевар пахтакорлари ҳам ғўза парваришини ҳар тарафлама кучайтириб, дуруст натижаларга эришаётирлар. Айниқса, ўртоқ У. Муродов бошлиқ бригадада меҳнат яхши ташкил этилган. Бу бригадада ғўзанинг биринчи комплекс парвариши сифатли тамомланди. Барча майдондаги ғўза икки марта узунасига, икки марта кўндалангига парвариш қилинди. Шу кунларда озиқлантириш, суғориш ишлари бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда.

— 88 гектар пахта майдонимизнинг ҳар гектарида 35 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқдамиз, — дейди бригада бошлиғи ўртоқ Муродов.

Шу кеча-кундузда астойдил қилинаётган меҳнат бригада аъзоларининг ўз аҳдларининг уддасидан чиқишларидан дарак бермоқда.

Қ. НАЗАРБЕКОВ,
А. АЛИЕВ.

Хотин-қизлар ўрнак бўлмоқдалар

Боёвут районидаги Булганин номли совхози 1-бўлимининг ишчи ва механизаторлари 850 гектар ерда ғўзаларни квадрат-уялаб ўстирмоқдалар. Бўлимда ола чиққан қатор ораларига қўшимча чигит экилиб ягана ўз вақтида тамомланганлиги сабабли ғўза тупларининг нормал қалинликда бўлишига эришилди. Эндиги ҳамма гап ғанимат кунлардан тўла ва унумли фойдаланиб, парваришни жадаллатишдан иборат. Ана шуни яхши тушунган ҳар бир ишчи, ҳар бир механизатор пахта далаларида астойдил меҳнат қилмоқда.

Шу кунларда бўлимнинг Р. Саидмуродов, А. Ҳайдаров, Т. Мақсудов ўртоқлар бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси пахта далаларида бўлсангиз, барқ уриб яшнаётган ғўзаларни кўриб қувонасиз. Чунки, бу бригадаларда ғўзаларни икки томонлама культивация қилиш, озиқлантириш ва суғориш, қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши кураш ишлари ўз вақтида уюшқоқлик билан ўтказилмоқда.

Бўлимда оммавий-сиёсий ишлар яхши йўлга қўйилган, болалик оналарга қулай иш шароити яратиб берилган. Ўзаро социалистик мусобақа кучайтириб юборилган. Бу мусобақада айниқса, хотин-қизлар олдинда бормоқдалар. Улар чопиқ қилишда, карталарни суғориш учун тайёрлашда бошқаларга намуна кўрсатиб ишлаётирлар. У. Эгамбердиева, А. Салимова, С. Тўйчиева, Т. Мўминова, А. Қобилова ўртоқлар каби ишчилар кунлик нормаларини 1,5-2 ҳиссадан бажариб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлаётирлар. Бу хотин-қизларнинг номи совхоз ҳурмат тахтасидан тушмайди. Улар бўлим пахта майдонининг ҳар гектаридан 21 центнердан ошириб ҳосил етиштириш учун олиб борилаётган курашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётирлар.

Ж. ХЎЖАМУРОДОВ,
Ж. ҚУВОНДИҚОВ.

ФЕЛЬЕТОН

Ғўзалар тилга кирганда...

Тун. Ярим кечадан оғиб кетган бўлса ҳам мажлис ҳали давом этмоқда. Бу ерда одатдагидан ташқари мажлис ўтмоқда. Ғўзалар мажлис қилишаяпти, ҳа ғўзалар... Пискент районининг узоқ ерларидан келган ғўзалар жуда чарчаган, ҳолдан тойган бўлишига қарамасдан кўзларини ишқалаб ўтирибдилар. Чунки бу ерда уларнинг ҳаёт-мамоти муҳокама қилинмоқда. «Пискент» совхозининг қолоқ бўлимларидан вакил бўлиб келган ғўзалар мажлисда айниқса қаттиқ танқид билан чиқдилар.

Район колхоз ва совхозларидан келган ҳар бир ғўзанинг ўзига яраша арзи-доди, шикояти бор.

Минбарда пакана бўйли, баданлари шилиниб кетган ғўза. У жонжаҳди билан гапирмоқда:

— Мен, — дейди бўғиқ овоз билан у, — «Пискент» совхозининг 8-бўлимидан бўламан. Гап шуки, бизнинг бўлимимизда истиқомат қилувчи ғўзаларнинг аҳволи чатоқ. Мен шулар номидан сўзлайман. Бўлим бошқарувчимиз Қиронов, қолаберса бригадиримиз Рўзибоевлар бизларга нисбатан ёмон муносабатда бўлмоқдалар. Шуниси ачинарлики, бизнинг бригадамиз ғўзалари дастлабки культивациядан ҳалигача чиққанлари йўқ. Кунлар ҳам исиб кетди. Бу қандай бедодликки, нафасимиз қайтиб 5-6 тамиз бир уяда яшасак! Бунинг устига шира билан ўргимчакканани айтмайсизми, тинка-мадоримизни қуритиб, бошимизга не-не кулфатларни солмаяпти. Лекин аҳволимиз шундай бўлишига қарамай, бизга қайрилиб боқадиган, ҳолинг не кечди, деб сўрайдиган раҳмдил раҳбар йўқ! Тўғри, эҳтимол агрономимиз Иброҳимов ҳам, бошқарувчимиз Қиронов ҳам бизни шундай аҳволда ҳаёт кечираётганлигимизни билишади. Гап шундаки, бу раҳбарлар била-кўра туриб, билмаганнинг ишини қилмоқдалар. Наҳотки қатор-қатор ОДН, қўл машиналари бекор турса-ю, биз ҳашарот ва шира азобида қийналаберсак!

— Дилимдаги гапни айтдинг қўшни, — деб аста-секин минбарга яқинлашди совхознинг 3-бўлимида яшовчи бир нимжон ғўза. У ўпкасини тутолмай гапира кетди: — Бизнинг ён атрофимиздаги 35 гектар ерда ҳалигача ғўзаларнинг қулоғи кўрингани йўқ. Чигитимиз ер тагида ёруғ дунё юзини кўролмай, қатқалоқдан чиқолмай ётишибди. Менга ўхшаган эпчиллар бўлса қулоғимиз кўриниб ҳар 2-3 метр эгатда битта ўзимиз «етим»лардек ўсяпмиз. Бўлим бошқарувчимиз Омонтоев, бригада бошлиқларимиз Бесинбоев, Эрмуров, Ирисбековлар ернинг тагида йўқ бўлиб, чириб кетган чигитларга ҳалигача қадар умид боғлаб, қаторларимизни тўлдириш тўғрисида ўйлаб ҳам кўрганлари йўқ. «Қаторингдан хато қилмасин» деб тўғри айтган эканлар. Бизни ёлғизлик қийнаяпти. Бу аҳволда қандай қилиб планни бажарамиз? Раҳбарларимиз лоақал шу ҳақда ўйлаб кўрсалар бўлмайдими?

Мажлисдагилар чапак чалиб юбордилар. «Тўғри, маъқул гап» деган товушлар эшитилди.

— Бесинбоев бригадасида, — сўзида давом этди ҳалиги нимжон ғўза, — қирқ ишчидан 12 таси, Эрмуров бригадасида 24 ишчидан 6 таси, Ирисбековда бўлса 4-5 таси бизни парвариш қилишда қатнашяпти, холос. 2-3 та «универсал» арзимаган сабаблар билан ишламай бекор туради. Сувчилар етарли эмас. Биродарларимиз чанқоқликдан азоб чекмоқдалар.

Шу вақт башарасига шира ёпишган шу совхозли бир ғўза ўртага чиқиб, хеч кимга қарамасдан гапира кетди.

— Ҳа, директоримиз Ҳайдаров, парткомимиз Мирқобилов ҳақида гапираверaман, пичоқ бориб суякка етди. Ахир ўртоқлар ўзингиз ўйлаб кўринглар, бизнинг айбимиз нима?! Совхозда 119 та «универсал» бор. Шу кеча-кундузда далада фақат 60-65 таси ишлаяпти. 20 га яқин СУЗ бекор ётибди. Ваҳоланки совхозда бир неча юз гектар ердаги ғўзалар биринчи культивациядан чиқарилгани йўқ, биродар, бирнеча юз гектар ердаги ғўзалар эса ягаланмаган, бир уяда димиқиб ётишибди. Ортиқча кўчатлар, бегона ўтлар насибамиз бўлган ўғитларни биз билан бирга баҳам кўришаяпти.

— Чиндан ҳам сизларга қийин экан! — деди райондаги Калинин номли колхоздан келган бир ғўза сўзга чиқиб. — Бизда ҳам аҳвол шу. Қатқалоқдан аранг бош кўтариб шу мажлисга келдик. Кўп ўртоқларим ҳали ердан бош кўтара олмаётирлар. Ранглари заъфарон. Колхоз раҳбарларининг айби билан 39 гектар ердаги ғўза қатқалоқлик азобида оҳвоҳ чекмоқда. Униб чиққан ғўзаларга бўлса, вақтида сув ва овқат берилмаётир. Мана мени кўринглар. Вақтида овқат бермаганлари, сувга тўйдирмаганлари учун касалманд бўлиб қолдим. Колхозда Э. Холжигитов, М. Асроров фамилияли бепарво, масъулиятсиз бригадирлар бор. Бу ўртоқларнинг қўл остидаги ерларда ҳалигача қадар чигит тўла униб чиқмаган. 15 гектарга яқин ерга яқиндагина чигит экиб бўлинди. Колхозда бизларни узунасига ва кўндалангига парвариш қилиш ҳам яхши эмас. Баъзи раҳмсиз тракторчилар бизни иссиқда нафасимизни қайтариб кўмиб кетдилар. Қани, айтингларчи, колхоз бўйича 5 универсал билан эртадан то кечгача 7 гектар ердаги ғўза культивация қилинганлигини қандай баҳолаш керак?

Шундан кейин Жданов номли колхознинг Э. Худойбердиев бошлиқ бригадасида яшовчи бир қулоғи йўқ, чиноқ ғўза сўзга чиқди.

— Дардимиз бир экан оғайнилар, — деди у, — ўт ичида қолиб юзларимиз сарғая бошлади. Бригада бошлиғимизни изласангиз сойдан топасиз. Дунёни сув олиб кетса, тўпиқларига чиқмайди. Эҳ, оғайнилар бечора ғўзаларни бир бориб кўрсангизлар, раҳмингиз келади. На культивация, на ягана қилинган. Қўшни бригадаларда ҳам аҳвол шу. Раисимиз Умиров андижонлик мусобақадошлар келганида «ҳаммасини ўрнига қўямиз, қойил қиламиз», деб ваъда берган эдилар. Ваъдалари ёлғон, ўзлари бевафо эканлар. Ўша ваъдадан кейинги аҳволимга қаранглар, юзларим илма-тешик, битта қулоғим тамоман йўқ. Сизлар ўзимизники, қариндош-уруғимиз, очиғини айтсам биз очмиз. Бегона ўтлар ошимизга ўртоқ, бошимизга тўқмоқ бўлишаяпти. Ҳашаротлар эса қонимизни зулукдек сўраяпти.

Райондаги Сталин номли, Хрушчев номли, Энгельс номли ва бошқа колхозларнинг вакиллари бўлган ғўзалар ҳам чиқиб сўзладилар. Мажлис тонг ёришгунга қадар давом этди. Бир ғўза чиқиб, мажлисга якун ясади.

— Ҳамма гап, — деди у, — районимиз раҳбарларининг биз, ғўзаларга етарли ғамхўрлик қилмаётганларида, бизнинг ариза ва шикоятларимизга эътиборсизлик билан муносабатда бўлаётганларида, ўртоқлар. Район бўйича 209 та «универсал» бор. Шу кеча-кундузда шулардан 130-140 таси ишлаяпти, қолганлари турли баҳоналар билан бекор турибди. Ғўзалар бўлса культивацияга муҳтож. Сводкага қарасангиз яна қизиқ. 172 та СУЗнинг 40 — 45 тасидан фойдаланилмоқда, деб кўрсатилибди. Колхоз ва совхозларда эса ҳаммаси бўлиб 2 та от культиватори ишлатилаётган эмиш. Шундай бўлгач, райондаги ғўзаларнинг аҳволини қандай қилиб яхшилаб бўлади, қандай қилиб ғўзаларнинг нормал ривожланишига эришиш мумкин? МТС директори Ваксман, совхоз директори Ҳайдаров, колхоз раислари бу ҳақда озгина бўлса ҳам ўйлармиканлар? Агар бундай беларволик давом этаверса, биз мажбуриятда белгиланган ҳосилни бера олмаймиз. Раҳбарлар буни эсдан чиқармасинлар. Келинглар, ўртоқлар энди мажлис қарорини ёзиб тасдиқлайлик.

Музокаралар тўхтади. Раислик қилувчи мажлис қарорини ўқиб бериш учун бўйи чўзилиб кетган бир ғўзага сўз берди. У, қарорни жуда иштиёқ билан ўқиди. Айниқса қарорнинг охирги қисмидаги бир абзацни тўхтаб-тўхтаб бўрттириб ўқиди: — **Район бўйича,** — дейилади қарорда, — **2 мингга яқин ишчи кучи ғўза парваришига жалб қилинмаган. Район партия комитетининг секретари Латипов ва район ижроия Комитетининг раиси Усмонов ўртоқларга районда ғўза парваришидаги қолоқликни тугатиш юзасидан зарур чоралар кўриш мажбурияти юклатилсин. Бўлмаса улар биздан мўл пахта ҳосили кутмасинлар. Қароримиз шу!**

Мажлис стенограммасини ёзиб олувчи. **У. ЖОНГИТОВ.**

ҒЎЗАЛАР ҚАРОРИ:
— Агар бизни яхши парвариш қилмасалар, мўл ҳосил бермаймиз!

Мусобақадош икки колхозда икки хил аҳвол

Ҳар йилгидай бу йил ҳам Бўка районидаги Тимирязев номли колхоз пахтакорлари билан «Коммунизм» колхози аъзолари қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил етиштириш мақсадида ўзаро мусобақалашиб ишламоқдалар.

Бу мусобақада Тимирязев номли колхоз аъзолари олдинда бораётирлар. Улар: «Мажбурият олдингми, уни бажар, социалистик мусобақада орқада қолма!» — деган сўзга амал қилганлари ҳолда ғўза парваришини ҳар тарафлама уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар.

Колхозда ғўзанинг дастлабки комплекс парвариши бундан ўн кун илгари сифатли тамомланган эди. Шу кеча-кундузда эса иккинчи парвариш қизғин давом этмоқда. Айниқса, колхознинг Сафаров, Солихов ўртоқлар бошлиқ бригадалари ғўзаларининг ҳозирги авжини кўрган киши хурсанд бўлади. Бу бригадаларнинг аъзолари ғўза парваришининг илғорларидирлар. Ўртоқ Солихов бригадасида хизмат қилаётган ўртоқ Оловуддинов бошлиқ механизаторлар иккинчи культивацияни ҳам тамомлаш арафасида турибдилар. Бригада аъзолари моҳир универсалчи ўртоқ Мария Ковалеванинг номини ҳурмат билан тилга оладилар. У ҳар куни графикдаги 8 ўрнига 13-14 гектар ердаги ғўзани сифатли культивациядан чиқармоқда.

Афсуски, мусобақадош «Коммунизм» колхозида аҳвол бутунлай бошқача. Улар ўз мусобақадошларидан орқада қолиб, ғўза парвариши соҳасида судралмоқдалар. Бу колхозда шу кунга қадар ягана тугатилгани йўқ. Ҳар уяда 3-4 тупдан ғўза бўлиб, эркин ривожланмаяпти. Тимирязев номли колхоз аъзолари иккинчи озиқлантиришни бошлаб юборганлари ҳолда бу колхозда биринчи озиқлантириш ҳам тамомланган эмас.

«Коммунизм» колхозида меҳнат интизоми ҳаддан ташқари бўшаштириб юборилганлиги, техникадан унумсиз фойдаланилаётганлиги сабабли ғўза парвариши соҳасида ана шундай камчиликлар юз бераётир. Колхозда 310 кишидан далада борйўғи 120 киши ишлаётганлиги ачинарли ҳолдир.

Аҳвол шундай бўлишига қарамай, колхоз раиси Қорахонов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Бозоров ўртоқлар ғўза парваришини кучайтириш тадбирларини кўрмаётирлар. Улар колхозда меҳнат интизомини мустаҳкамлаб, бор имкониятлардан тўла фойдаланганлари ҳолда ўз мусобақадошларига тенглашиб олиш учун курашишлари керак.

Ж. СУЛТОНОВ.

Ҳурмат тахтаси

Давлат пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун область **Ҳурмат тахтасига** ёзиладилар:

Ўрта Чирчиқ райони (район партия комитетининг секретари **Отабеков,** район ижроия комитетининг раиси **Ортиқхўжаев,** район ипакчилик бўлимининг мудири **Власов,** район комсомол комитетининг секретари **Иброҳимов** ўртоқлар).

Гулистон райони (район партия комитетининг секретари **Умаров,** район ижроия комитетининг раиси **Маҳмудхонов,** район ипакчилик бўлимининг мудири **Шукуров,** район комсомол комитетининг секретари **Ан Андрей** ўртоқлар) бу район пилла тайёрлаш давлат планини 100,4 процентга етказиб бажарган.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Илғор методларни дадиллик билан жорий қилайлик

Пахтакорларнинг Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгашида иштирок этган областимиз вакиллари областдаги барча пахтакорлар номидан бу йил мамлакатга 500 минг тонна пахта етказиб бериш ҳақида сўз бердилар. Кенгашда фақат мажбурият олибгина қолинмади. Балки уни бажариш, мамлакатимизда пахта етиштиришни кўпайтириш йўллари ҳам белгиланди. Бу айниқса ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг кенгашда сўзлаган нутқида ўз ифодасини тўла топди. Ўртоқ Хрушчев пахтанинг ялпи ҳосилини кўпайтириш учун ички резервларни ишга солиш лозимлигини кўрсатди. Бу демак, пахта майдонини янгидан ўзлаштирилган ерлар ҳисобига кенгайтириш ва ҳар бир гектар ернинг ҳосилдорлигини ошириш демакдир.

Колхоз партия ташкилоти бу масала устида жиддий ўйлаб кўрди, коммунистлар ва партиясиз активлар билан маслаҳатлашиб, уларнинг фикрини олди. Коммунистлар 100 гектар янги ерни ўзлаштириш ва шу йилнинг ўзидаёқ унинг ҳаммасига чигит экиш ҳақида қатъий сўз бердилар. Улар бу ҳақда ваъда берганларида, колхоз бу йил давлатдан ўзига керакли техникани сотиб олганлигини, энди ана шу техникадан тўғри ва унумли фойдаланиб, ҳар қандай ишнинг уддасидан чиқиш мумкинлигини ҳисобга олган эдилар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқдилар.

Эрта кўкламда шудгорларни текислаш ва чигит экишга тайёрлик кўришни кучайтириш билан бир қаторда, янги ер очиш бошлаб юборилди. Бу ишга партия бюросининг аъзолари шахсан бошчилик қилдилар. Ер текислаш машиналари кетидан ҳайдов тракторлари ишга солинди. Ҳайдалган ер пешма-пеш экишга тайёрланди. Ана шундай қилиб эски ерлар билан бир қаторда янгидан ўзлаштирилган 100 гектар ернинг ҳаммасига чигит экилди.

Айни вақтда партия ташкилоти ҳар гектар ернинг ҳосилдорлигини ошириш масаласини ҳам эътибордан четда қолдирмади. Чунки ўтган йилларнинг тажрибаси пахтанинг ялпи ҳосилини кўпайтириш учун пахта майдонини кенгайтиришдан ташқари, ҳосилдорликни ошириш мақсадида амалга оширилган тадбирлар ҳам катта роль ўйнаганини кўрсатди. Бунда гап пахта етиштиришнинг илғор прогрессив усулларини жорий қилиш ҳақида бораётир.

1956 йили гарчи чигитни квадрат-уялаб экиш методи қўлланилмаган бўлса ҳам, 300 гектар ернинг ғўзаси кўндалангига қирқилиб, 60x45 схемасида квадрат ҳосил қилинган эди. Ана шу майдондаги ғўзаларга механизм билан икки томонлама ишлов берилди. Йил охирига келиб ҳосилдорлик анализ қилинганида, колхоз бўйича ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 33,5 центнердан ҳосил олингани ҳолда, квадрат ҳосил қилиниб, механизмлар билан икки томонлама ишлов берилган ерларнинг ҳосилдорлиги гектар бошига 38 центнердан тўғри келганлиги маълум бўлди.

Тўғрисини айтганда бу усул партия ташкилотининг раҳбарлиги натижасида коммунистлар бошлиқ бригадаларда амалга оширилди. Бошда айрим бригада бошлиқлари трактор кўндалангига культивация қилганида ғўза тупларини нобуд қилади, кўчат миқдори камайиб кетади ва бу ҳосилга зарар келтиради деб, партия ташкилотидан ранжиган эдилар. Кейинчалик улар нотўғри ўйлаганликларига иқрор бўлдилар.

Тажриба пахта етиштиришнинг илғор, прогрессив усулларини жорий қилиш катта фойда келтиришини исботлади. Шу туфайли ўтган йили партия ташкилоти колхоз правлениеси билан бамаслаҳат кўпчилик бригадаларда чигитни квадрат-уялаб экишга қарор қилди. Бу тадбир даставвал коммунистлар бошлиқ бригадаларда амалга оширилди. Улар чинакамига намуна кўрсатдилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Тилов, Маманов бошлиқ бригадада 65 гектар ернинг, ўртоқ Бурхон Зокиров бошлиқ бригадада 70 гектар ернинг ҳаммасига чигит 50x50 схемасида квадрат-уялаб жойлаштирилди. Шунингдек, коммунист ўртоқ Тамал Канчадзе бошлиқ бригада пахта майдонининг бир қисмига чигит ана шу усулда экилди. Бошқа бригадаларда эса ғўзалар кўндалангига қирқилди ва барча майдондаги экинга икки томонлама ишлов берилди. Бу, катта майдонларда мўл ҳосил етиштириш имконини берди.

Маккажўхори, сабзавот ва бошқа экинларни етиштириш ҳамда унинг ялпи ҳосилини кўпайтиришга келганда ҳам шуни айтиш мумкин.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, пахта етиштиришнинг илғор прогрессив усулларини кенг жорий қилиш маҳсулотнинг таннархини камайтириш учун имкон яратди. Буни қуйидаги мисолдан кўриш мумкин: 1955 йили 850 гектар ерда деҳқончилик қилиниб, чорвачиликни ҳам қўшиб ҳисоблаганда ҳаммаси бўлиб 226 мингга яқин меҳнат куни сарфланган бўлса, 1957 йили экин майдони 1174 гектарга етказилди ва чорвачиликни ҳам қўшиб ҳисоблаганда ҳаммаси бўлиб 213 минг меҳнат куни сарфланди. Бу ўз навбатида меҳнат кунларининг қимматига катта таъсир кўрсатди. Агар 1955 йили колхозчилар ишлаган ҳар бир меҳнат кунига 10 сўмдан пул ва 2 килограммдан дон тақсимланган бўлса, ўтган йили бир меҳнат кунининг қиммати қарийб 20 сўм пул ва 2,1 килограмм донга тўғри келди.

Партия ташкилоти пахта етиштиришнинг илғор, прогрессив усулларини кенг жорий қилиш ялпи ҳосилни ва ҳар гектар ернинг ҳосилдорлигини ошириш учун катта аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, бу йил 758 гектар майдондаги ғўзанинг ҳаммасига механизмлар билан икки томонлама ишлов беришга қарор қилди.

Ҳозир колхозимиздаги 700 гектардан ортиқ ернинг ғўзаси 50x50 схемасига мослаб кўндалангига қирқилди. Барча бригадаларда яганалаш ва ғўза тупларини букетировка қилиш, экинга бир марта икки томонлама ишлов бериш тамомланди. Культивация қилганда ғўза бир йўлакай минерал ва маҳаллий ўғит аралашмаси билан озиқлантирилди.

Ишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни ҳозирги куннинг талабларига мослаб ташкил этиш ва уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга боғлиқ. Партия ташкилоти буни ҳисобга олиб, барча бригадаларнинг дала шийпонини жиҳозлаб берди. Ҳар бир бригадага алоҳида агитатор бириктириб қўйилган. Улар колхозчилар ўртасида турли темаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар дала шийпонида «Жанговар варақа» чиқармоқдалар.

Партия ташкилоти барча майдонлардаги ғўзани сифатли парвариш қилиш, колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни тобора кучайтириш ва уларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан барча зарур чораларни кўради.

Н. АЛИЕВ,
Сирдарё районидаги Тарас Шевченко номли колхоз партия бюросининг секретари.

Коммунист новаторлар

Чирчиқ шаҳридаги қаттиқ қотишмалар заводи областимизда кейинги йилларда қурилган ва ишга туширилган корхоналардан биридир. Завод асосан 1956 йилнинг охиридан бошлаб маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Шу йилнинг бошида 2-металлургия цехининг биринчи навбат қурилиши ишга туширилди ва буғ-қозон цехи фойдаланишга топширилди.

Завод ҳам, унинг фидокор коллективи ҳам кун сайин ўсиб, юксалиб бормоқда. Бу ерда 1958 йилнинг дастлабки тўрт ойлик программаси 108,8 процентга етказиб бажарилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш плани эса 107,2 процент адо этилди. Маҳсулотнинг таннархини камайтириш, маблағ, хомашё, газ ва энергияни иқтисод қилиш соҳасида ҳам тузук натижаларга эришилди.

Завод партия ташкилоти янги техника ва илғор технологияни ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш, новаторлар сафини кенгайтиришга кун сайин катта эътибор бераётганлиги туфайли ана шундай муваффақиятлар қўлга киритилмоқда.

Коммунист инженер-техник ходимлар ва ишчилар новаторлик ҳаракатининг чинакам ташаббускорлари бўлмоқдалар. Ковалев, Гамалин, Михайлов, Косеров ва бошқа ўртоқлар шулар жумласидандир. Уларнинг ҳар бири кейинги вақтда ишлаб чиқариш процессларини такомиллаштиришга қаратилган 4-6 тадан рационализаторлик таклифи киритди. Бу давлатга катта иқтисодий фойда келтирди, коллективнинг меҳнатини анча енгиллаштирди ва меҳнат унумдорлигини бирмунча ошириш имкониятини берди.

Т. ЎРУНОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ЯШОВЧИ КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА «ҚАҲРАМОН ОНА» ФАХРИЙ УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўн ва бундан кўп бола туққан ва тарбиялаб ўстирган қуйидаги оналарга **«Қаҳрамон она»** фахрий унвони берилиб, **«Қаҳрамон она»** ордени ва СССР Олий Совети Президиумининг ёрлиғи топширилсин:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДАН

55. **Абдукаримова** Мубар — Калинин райони, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
56. **Азимова** Муборак — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
57. **Аминова** Момотош — Мирзачўл райони, Охунбобоев номли колхоз аъзоси.
58. **Городкова** Мария Ивановна — Оҳангарон райони. уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
59. **Ғуломова** Ойимтилла — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
60. **Зайитова** Инобат — Орджоникидзе райони, Навоий номли колхоз аъзоси.
61. **Иброҳимова** Камолхон — Оҳангарон райони, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
62. **Исломова** Салима — Тошкент райони, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
63. **Исмоилова** Розия — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
64. **Исмоилова** Ҳамида — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
65. **Исроилова** Саври — Орджоникидзе райони, Ленин номли колхоз аъзоси.
66. **Камолова** Ҳалима — Верхневолинск райони, К. Маркс номли колхоз аъзоси.
67. **Каримова** Мукаррам — Орджоникидзе райони, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
68. **Қудратиллаева** Тожи — Калинин райони, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
69. **Қурбонова** Салминас — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
70. **Мирбобоева** Ҳури — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
71. **Пидаева** Шаҳад — Паркент райони, «Коммуна» колхозининг аъзоси.
72. **Пўлатова** Ҳидоят — Тошкент райони, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
73. **Тошматова** Тожинисо — Бўстонлиқ райони, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
74. **Убайдуллаева** Маҳбуба — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.
75. **Йўлдошева** Замира — Тошкент шаҳри, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1958 йил 3 июнь.

Ўзбекистон саноати инженер-техник ходимлари ва новаторларининг биринчи съезди

5 июнда Ўзбекистон саноати инженер-техник ходимлари ва новаторларининг съездида тармоқлар бўйича тузилган ўн уч секциянинг мажлислари бўлди. Бу секцияларнинг ишларида 2100 киши қатнашди. 99 доклад ва ахборот тингланди ҳамда муҳокама қилинди. Бу доклад ва ахборотлар юзасидан бўлган музокараларда 148 киши сўзлади. Секцияларнинг мажлислари юксак ижодий активлик руҳида ўтди.

Машинасозлик секциясида кўтарилган масалаларни муҳокама қилмоқ учун мутахассислар ва ишлаб чиқариш новаторларидан энг кўп киши тўпланди. Меҳнат унумдорлигини кескин суратда оширишга қаратилган кўпгина муҳим таклифлар киритилди. Секция қатнашчилари Ўрта Осиё политехника институти ҳузурида кечки машинасозлик факультетини ташкил этиш ва сиртқи машинасозлик факультетига қабул қилинадиган кишилар сонини кўпайтириш кераклигини айтдилар.

Нефть ва газ секциясининг мажлисида РСФСР Министрлар Совети илмий-техника комитетининг раиси профессор Требиннинг нефть саноатида техника тараққиётининг асосий йўналиши тўғрисидаги доклади эътибор билан тингланди. Шундан кейин пармалаш суръатларини тезлатиш тўғрисидаги, нефть қудуқларидан фойдаланишни яхшилаш ҳақидаги конкрет таклифлар ишлаб чиқилди.

Арманистон Министрлар Совети илмий-техника комитети оғир саноат бўлимининг бошлиғи ўртоқ **Давидян** баланд тоғ районларида электр линияларини қуриш ва уларни эксплуатация қилиш соҳасида Ўзбекистон учун муҳим бўлган тажрибани **энергетика секциясининг** қатнашчилари билан ўртоқлашди. «Ўзбекгидроэнергострой» монтаж бошқармасининг бош инженери ўртоқ **Брискиннинг** юқори вольтли электр линиялари қурилишида индустриал методларни қўллаш тўғрисида айтган таклифлари якдиллик билан қўллаб-қувватланди.

Кўмир саноати секциясида ғоят мазмунли тавсияномалар тақдим этилди. 9-шахтанинг бош инженери ўртоқ **Мавашев** кўмирни янги усул билан қазиб чиқаришни таклиф этди. Экскаватор машинисти ўртоқ **Абламитов** ўз бригадасининг иш тажрибаларига асосланиб, тупроқ қазийдиган машиналар чўмичининг ҳажмини ошириш зарур эканлигини айтди.

Рангли ва қора металлургия секциясининг қатнашчилари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг кончилик-металлургия институтини тезроқ ташкил этиш кераклигини айтдилар. Улар маҳаллий темир-руда конлари ва кокслануврчи кўмир конлари базасида тўлиқ металлургик цикли билан қора металлургия корхоналарини вужудга келтириш имконияти тўғрисидаги масалани ҳам кўтардилар.

Азот саноати давлат илмий текшириш институтининг ходимлари **Поляков** ва **Клевке** ўртоқлар **химия саноати секциясида** мураккаб ўғитлар ишлаб чиқаришнинг янги йўллари тўғрисида ахборот бердилар. Чирчиқ химикларининг янги техника ва илғор технологияни жорий қилиш соҳасидаги, шунингдек ишлаб чиқариш чиқитларини ишга солиш соҳасидаги тажрибаларидан ҳамма ерда фойдаланишга қарор қилинди.

Автомобиль транспорти секциясида Тошкентдаги 1-авторемонт заводининг директори ўртоқ **Жестовскийнинг** таклифи қизғин муҳокама қилинди. Ўртоқ Жестовский бир хил корхоналарда машиналарнинг қисмларини йиғиш ва уларнинг қисмларини ажратиш, бошқа хил корхоналарда эса уларнинг агрегатларини ремонт қилиш керак деб ҳисоблайди.

Бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш секциясининг қатнашчилари темир-бетон буюмлар чиқариладиган заводларда ишлаб чиқаришни максимал даражада ихтисослаштириш зарур эканлигини айтдилар.

Пахта тозалаш саноати секциясида қишлоқ районларида кам кувватли мавсумий пахта заводларини вужудга келтириш тўғрисидаги таклиф якдиллик билан қўллаб-қувватланди. Корхоналарни автоматлаштириш соҳасидаги ишларни жадаллаштириш йўллари белгиланди.

Ўзбекистонда толали материаллар технологияси илмий текшириш институтини ташкил этиш керак эканлиги **тўқимачилик саноати секцияси** қатнашчиларининг тавсияномаларига ёзилди.

Енгил саноат секцияси болалар учун керакли пойафзалларнинг баъзи деталларини бир корхонада ишлаб чиқаришни тавсия этди. Бу чора меҳнат унумдорлигини оширишни, йилига икки миллион сўм маблағни тежаш имкониятини туғдириши лозим.

Алоқа секциясида Ўрта Осиёнинг тоғлик районларида радиореле линияларини қуриш проблемаси ҳар томонлама муҳокама қилинди.

Озиқ-овқат саноати секциясининг қатнашчилари ўз тавсияномаларида индустриянинг ана шу тармоғида ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг поток методларини кенг қўлланишни, технология процессларида ультратовуш юқори частотали ток ва нур энергиясидан фойдаланишни кўзда тутадилар.

* * *

6 июнда Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида съезднинг охирги ялпи мажлиси бўлди. Республика Министрлар Совети раиси ўринбосари ўртоқ **Зиёдуллаевнинг** биринчи ялпи мажлисда қилган доклади юзасидан музокаралар давом этди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети илмий-техника комитетининг раиси, академик ўртоқ **Ўрозбоев** ўз нутқида съезднинг тармоқ секциялари мажлислари зўр ишчанлик ва ғоят принципиаллик вазиятида ўтганлигини қайд қилди. Бу секцияларнинг қатнашчилари тўрт юзга яқин қимматли таклифлар киритдилар. Ўзбекистон саноатида янги техникани ва илғор технологияни жорий қилиш соҳасидаги тадбирларнинг етти йиллик планида ана шу таклифлар ўрганилади ва ҳисобга олинади.

Дастлабки ҳисоблар шуни кўрсатадики, — деди нотиқ, — Ўзбекистонда ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш ҳамда саноатда илғор технологияни жорий қилиш соҳасидаги ишларни бажариш учун етти йил ичида тахминан бир миллиард икки юз миллион сўм сарф қилиш талаб этилади. Ана шу тадбирларни амалга ошириш натижасида эса бир йил ичидагина камида етти юз миллион сўм тежалади. Етти йил ичида пахтачиликни комплекс механизациялаш учун икки ярим миллиард сўм миқдорида маблағ сарфлаш кўзда тутилади. Бу харажатлар ҳам яқин вақт ичида қопланади. Чунки шундай комплекс механизациялаш натижасида йилига бир миллиард тўрт юз миллион сўмдан кўпроқ маблағ тежалади.

Сўнгра ўртоқ Ўрозбоев техникани тараққий эттириш соҳасида илмий ходимлар, конструкторлар ва машинасозлар олдида турган энг муҳим вазифаларга батафсил тўхталиб ўтди.

Учқўрғондаги ёғ-экстракт заводининг мастери ўртоқ **Орешкин** ўз корхонаси коллективининг эришган муваффақиятлари ҳақида сўзлаб берди.

Чирчиқ электрохимия комбинати цехларидан бирининг смена бошлиғи ўртоқ **Ҳайдарова** КПСС Марказий Комитети май Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумининг қарорлари муносабати билан бу корхона олдида катта истиқболлар очилажаги тўғрисида гапирди.

Пахтачилик бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси пахта териш машиналарининг етакчи конструктори ўртоқ **Тютьков** сўзга чиқади. У ҳозирги вақтда ўзлаштирилаётган янги терим агрегатлари тўғрисида гапириб, конструкторлик бюроси билан илмий-текшириш муассасалари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш масаласини кўтаради.

Тепловоз старший машинисти ўртоқ **Мирбобоева** ҳаракат составидан самарали фойдаланиш масаласига тўхталиб, Тошкент тўқимачилик комбинатига олиб борадиган темир йўлларда вагонларнинг узоқ вақт бекор туришига йўл қўйилаётганлигини таъкидлайди.

Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ **Мартинов** ўз нутқида иқтисодий райондаги корхоналарда техникани тараққий эттириш учун курашга доир мароқли маълумотлар келтиради. У, республика саноатининг ҳар бир тармоғида намунали ишлайдиган етакчи заводни вужудга келтириш муҳимлигига съезд делегатларининг эътиборини жалб этади. Ана шу заводда ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш проектларини ишлаб чиқиш юзасидан конструкторлик-технология группаси ташкил этилиши лозим.

Съездда Тошкентдаги 1-авторемонт заводининг директори ўртоқ **Жестовский** ва Сурхондарё область ижроия комитети маҳаллий саноат бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Блинников** ҳам сўзга чиқдилар.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги атом энергиясидан фойдаланиш комитетининг вакили ўртоқ **Синицин**нинг нутқи зўр эътибор билан тингланди.

Делегатлар Қирғизистон Министрлар Совети илмий-техника комитетининг илмий секретари ўртоқ **Бекнинг** ва Озарбайжон Министрлар Совети илмий-техника комитетининг вакили ўртоқ **Миржавадовнинг** нутқларини самимий кутиб олдилар. Улар қардош республикаларнинг техника интеллигенцияси номидан Ўзбекистоннинг инженер-техник ходимлари ва саноат новаторларига салом топширдилар.

Съездда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **М. А. Абдураззоқов** нутқ сўзлади.

* * *

Съезд Ўзбекистон ССР саноати, транспорти ва қурилишларидаги барча ходимларга қарата Мурожаат қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ЛЕНИН КОМСОМОЛИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Комсомол—партиянинг содиқ ёрдамчиси ва Ленин ғояларининг оташин курашчисидир

Ленин комсомоли — Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди, совет халқининг умиди ва ифтихоридир. Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи ўзининг жанговар фаолияти давомида шонли тарихий даврни босиб ўтди. У мамлакатимизда коммунизм учун курашувчиларнинг ҳар доим олдинги сафларида бораётир. Комсомол партиямиз томонидан халқ хўжалиги олдига қўйилган улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун курашда ватанпарварларга хос қатъият, ғайрат ва шижоат ҳамда эпчиллик намуналарини кўрсатиб келмоқда.

Янги типдаги марксистик партия эндигина бунёдга кела бошлаган вақтларидаёқ ёшларни революцион курашга актив жалб қилишни, улардан пролетар революционер кадрларини тарбиялаб етиштиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди. Шу вақтларда В. И. Ленин ёшларни, айниқса ишчи ёшларни большевистик тўгаракларга, партия ташкилотларига дадиллик билан жалб қилиш кераклигини кўрсатган эди.

В. И. Ленин кўрсатмаларига содиқ бўлган партиямиз келажак ёшларникн, ёшлар меҳнаткашлар иши учун садоқат ва фидокорлик билан олиб борилган курашдагина чинакам революцион сабоқ олиши, чиниқиши, кекса революционерлар авлодининг муносиб ўринбосарлари бўлиб етишиши мумкинлиги принципига асосланиб, меньшевикларнинг ёшларни сиёсатдан четлаштиришга бўлган уринишига қатъий зарба берди. Партия ёшларнинг сиймосида мамлакатимизнинг келажагини, халқимизнинг келажагини кўрди ва уни ардоқлаб ўстирди. «Биз, — деган эди Ленин, — келажак партиясимиз, — келажак эса ёшлар қўлидадир. Биз новаторлар партиясимиз, ёшлар эса доимо иштиёқ билан новаторларга эргашиб борадилар. Биз эски чирикликка қарши фидокорона курашувчилар партиясимиз, ёшлар эса доимо ана шу фидокорона курашга биринчи бўлиб отланадилар» (Асарлар, 11 том, 368 бет).

Россияда ёшлар ташкилотини тузиш ишида партия VI съездининг ёшлар союзи ҳақидаги қарори муҳим аҳамиятга эга бўлди. Пролетариат бу вақтда социалистик революцияга отланган эди. Съезд буни назарга олиб, ишчи ёшларнинг синфий социалистик ташкилотини тузишга ёрдам бериш кечиктириб бўлмайдиган вазифалардан бири эканлигини кўрсатди ва партия ташкилотлари зиммасига бу ишга алоҳида эътибор беришни юклади.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қилгандан сўнг мамлакатимизда ёшлар ҳаракати оммавий тус олди. Ягона раҳбарликка, ягона программага эга бўлган ёшлар ташкилотини тузиш муҳим вазифа бўлиб қолди.

1918 йил июль ойида партия Марказий Комитетининг қарорига мувофиқ ишчи ва деҳқон ёшлари союзларининг I Бутунроссия съездини чақириш юзасидан ташкилот бюроси тузилди.

Ёшлар союзининг 1918 йил 29 октябрда чақирилган I съезди партия VI съезди қарорлари ҳамда В. И. Лениннинг кўрсатмаларига амал қилиб, ёшлар союзи Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси эканлигини, союз партия раҳбарлигида иш олиб бориши ва коммунистик союз деб аталиши лозимлигини қайд қилди. Ёшлар союзи коммунистик ғояларни ёйишни ва ёшларни Совет давлатини мустаҳкамлаш ва социализм қурилишига актив жалб қилишни ўзига вазифа қилиб қўйди. Шундай қилиб ёшлар союзининг I съезди комсомолга асос солди. В. И. Ленин раҳбарлигида ғоявий-ташкилий жиҳатдан Коммунистик партия билан чамбарчас боғланган ёшларнинг мустақил ташкилоти вужудга келди.

Социалистик революция ғалаба қилган йилларда Туркистон ёшлар союзи Россия ёшлар союзи каби омманинг социалистик революция ғалабаси учун олиб борган шиддатли курашида, Туркистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун интервенциячиларга ва ички контрреволюцияга қарши курашида бунёдга келди, ўсди.

1920 йилнинг 21 январида Туркистон республикаси комсомол-ёшларининг I съезди РКСМ Марказий Комитетининг вакили А. С. Шербаков бошчилигида чақирилди. Бу съезд республиканинг тарқоқ ҳолдаги комсомол ташкилотларини Туркистон коммунистик ёшлар союзига бирлаштирди. Шу даврда Туркистон комсомолининг олдида турган асосий вазифа — контрреволюцияга қарши курашда партияга актив ёрдам беришдан иборат эди.

Туркистон комсомол-ёшлари ўз зиммаларидаги бу вазифаларни шараф билан бажардилар. Улар чинакам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Жойларда жанговар отрядлар тузилди, комсомол-ёшлар янги ташкил этилган ҳарбий қисмларга ўз хоҳишлари билан бордилар, душманларнинг кирдикорларини фош қилдилар, омма ўртасида пропаганда ишларини уюштирдилар.

Гражданлар уруши тамом бўлгандан кейин партиямиз вайрон бўлган халқ хўжалигини тиклашга киришди ва бу улуғвор ишга омманинг куч-ғайратини сафарбар қилди. Ёшларимиз бу соҳада ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

1925 йил декабрида бўлиб ўтган партия XIV съезди мамлакатни индустрлаштириш масаласини кун тартибига қўйди. Ўша йилларда республикамиз комсомол ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг раҳбарлигида республикани индустрлаш учун курашда катта ғайрат ва шижоат кўрсатдилар. Комсомол ташкилотлари социалистик мусобақа ва ударниклар ҳаракатини ривожлантирдилар, саноатни тараққий эттириш учун ёш ишчиларни сафарбар қилдилар.

Партия мамлакатда социалистик индустрлаш сиёсатини муваффақиятли равишда амалга оширигандан кейин совет халқи қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш масаласини асосий вазифа қилиб қўйди. Шу муносабат билан партия XV съезди қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш асосида қишлоқда йирик социалистик хўжаликларни вужудга келтириш йўлини белгилаб берди.

Партия XV съезди қарорлари қишлоқлардаги комсомол ташкилотларининг ташаббускорлигини ошириб юборди. Комсомол-ёшлар умумхалқ социалистик мусобақасини кенг кўламда ривожлантириб, партия чақириғига амалий иш билан жавоб бердилар. Ана шу йилларда Ўзбекистон комсомоли коллектив хўжаликларни тузишда актив иш олиб борди. 1930 йилларда комсомол активлари қишлоқларда ташвиқот-тарғибот ва ташкилотчилик ишларини олиб бордилар, якка деҳқон хўжаликларини колхозларга жалб қилишда, шунингдек коллективлаштиришга раҳна солмоқчи бўлган қулоқлар, реакцион руҳонийлар ва буржуа миллатчиларига қарши шафқатсиз кураш олиб боришда партия ташкилотларига амалий ёрдам кўрсатдилар.

1936 йилда совет халқи мамлакатимизда социализм ғалабасини нишонлади. СССРнинг янги Конституцияси қабул қилинди. Ўзбекистон комсомол ташкилотлари социалистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида қаҳрамонлик кўрсатиб ишладилар, ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатдилар, республикада пахтачиликни ривожлантириш учун ҳормай-толмай курашдилар.

Улуғ Ватан уруши йилларида комсомол-ёшлар мардлик, жасурлик ва революцион ҳушёрлик каби юксак фазилатлари билан партиямизнинг ишончини яна бир карра оқладилар. Улар жанг майдонларида қаҳрамонларча курашдилар, фронтнинг орқа томонларида она-Ватанга, совет халқига содиқликларини намойиш қилдилар. Зоя Космодемьянская, Александр Матросов, Елена Стимпковская, Зебихон Ғаниева, Мамадали Мадаминов, Ибот Қораев каби кўпгина қаҳрамон ёшларимиз шулар жумласидандир.

Улуғ Ватан уруши совет халқининг оламшумул ғалабаси билан тугагандан сўнг мамлакатимиз халқ хўжалигини тиклаш йилларида комсомол-ёшларимиз ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

Партиямиз XX съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларидан илҳомланган совет халқи хўжаликнинг ҳамма соҳаларини кескин ривожлантириш ишига астойдил отланди. Юз минглаб совет ватанпарварлари партиянинг қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш тўғрисидаги чақириғини баланд руҳ билан кутиб олдилар. Комсомол ва ёшларимиз бу умумхалқ ишининг актив ташаббускорлари бўлдилар. Натижада Олтой, Қозоғистон ва Сибирда жуда кўп ерлар ўзлаштирилди.

Ўзбекистон комсомоли ҳам партия чақириғига жавобан қўриқ ва бўз ерларга бориш истагини билдирдилар, Мирзачўл ва Марказий Фарғона ерларини ўзлаштиришда муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Республикамиз, шу жумладан областимиз комсомол-ёшлари саноат ва транспортда, қурилиш объектларида актив иштирок қилмоқдалар. Улар хомашё, ёқилғи, электр кувватини тежаш учун, техника ва асбоб-ускуналарга коммунистик муносабатда бўлиш, ишлаб чиқаришнинг ички резервларини қидириб топиш ва улардан фойдаланишнинг ташаббускорлари бўлмоқдалар. Бунинг натижасида биргина Тошкент саноат корхоналарида 1957 йил 7 ноябргача 15 миллион сўмдан ортиқ маблағ тўпланди. Республика ёшлари эса Бутуниттифоқ комсомол жамғармасига 50 миллион сўмдан кўп маблағ қўшдилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XX съезди қарорларини амалга ошира бориб ҳамда партия, ҳукуматнинг катта ёрдамлари туфайли мамлакатга пахта етказиб беришни йил сайин кўпайтирмоқдалар. Пахта учун кураш республика комсомол-ёшларининг ҳам шарафли бурчи бўлиб қолди.

Республика комсомол ташкилотлари пахта далаларида социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. 1957 йилда 12.000 га яқин комсомол-ёшлар бригада ва звенолари пахтадан юқори ҳосил етиштириш соҳасида бошланган мусобақага қўшилдилар. Булардан 7.000 таси ўз мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Комсомол-ёшлар ўртасида кўп мингчилар ҳаракати авж олди. Андижонлик Қумрихон Рустамова, наманганлик Аҳмаджон Қурбонов, самарқандлик Зулайхо Норқулова, фарғоналик Лазокат Солиева, бухоролик Шарофат Гадоева, тошкентлик Саодат Гулаҳмедовалар каби минглаб ёшлар кўп минг килограммчи теримчилар орасидан фахрли ўрин олдилар.

Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ пахтакорлар кенгашида Ўзбекистон пахтакорлари 1958 йилда пахта етиштиришни 3 миллион тоннага, 1965 йилда эса 4 миллион тоннага етказиш ҳақида ўз зиммаларига янги юксак мажбуриятлар олдилар. Комсомол-ёшларимиз ана шу мажбуриятларни бажариш учун курашда олдинги қаторларда бормоқдалар.

Пахтачилик билан бир қаторда чорвачилик ҳам умумхалқ аҳамиятига эгадир. Ўзбекистон чорвадорлари аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштириш бўйича яқин йилларда АҚШга етиб олиш тўғрисида партиямиз томонидан қўйилган вазифани бажариш учун астойдил кураш олиб бормоқдалар. Бу вазифаларни ҳал этишда республика, шу жумладан Тошкент областининг комсомол-ёшлари партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органларига актив ёрдам бериб келмоқдалар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ВЛКСМнинг XIII съездида сўзлаган нутқида ёшларни партиянинг содиқ, жанговар ёрдамчиси эканлигини таъкидлаб, бундай деди: «Комсомол ташкилотининг Ленин номига эга бўлиши қувонарли бир ҳол бўлибгина қолмасдан, шу билан бирга масъулиятли иш ҳамдир. Бу масъулиятни қисқача қилиб таърифлаб бериш керак бўлса, бу таъриф шундан иборат бўлади: Ленинни ўқиш-ўрганиш ва унинг жуда катта назарий меросини турмушга татбиқ қилиш керак. Ленин ғояларининг астойдил пропагандистлари бўлиш, турмушни ленинча қуриш керак, тарбиявий ишларни шундай олиб бориш керакки, совет ёшларининг ҳар қайсиси Ленин характерини ва ҳислатларини ўзига сингдиришга интилсин».

Комсомол бу йил ўзининг шонли 40 йиллигини нишонлайди. Бу улуғ байрам шарафига комсомол-ёшларимиз Коммунистик партия раҳбарлигида ёшлар союзи улуғ Ленин васиятларига амал қилиб ишламоқда, комсомол-ёшларимиз эса партиянинг содиқ ёрдамчиси, Ленин ғояларининг оташин курашчиси ва совет халқининг ишончли фарзандлари эканликларини ўз фидокорликлари, қаҳрамонона меҳнатлари билан амалда исбот қилмоқдалар.

И. ОРИПОВ.

Шаҳар корхоналари колхозчиларга амалий ёрдам кўрсатаётир

КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленуми колхоз тузумини янада ривожлантириш ҳамда МТСларни қайта ташкил этиш ҳақида муҳим қарор қабул қилди. Партиянинг бу қарори шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги, ишчилар билан деҳқонлар ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлайди ва ривожлантиради. Шаҳарликлар, айниқса ишчи ва инженер-техник ходимлар партиянинг чақириғига жавобан колхозчиларга ишчи кадрлар ҳамда техника билан жуда катта амалий ёрдам кўрсатаётирлар.

Колхозлар қишлоқ хўжалиги техникасини сотиб олаётирлар. Бу, саноат корхоналари ходимлари зиммасига ҳам жиддий масъулиятлар юклайди. Жуда кўп хўжаликлар бундан кейин ўзларининг устахоналарига, ремонт мастерскойлари ва бошқа базаларига эга бўладилар. Бу соҳада шаҳарликлар колхозчи дўстларига ҳар томонлама ёрдам бераётирлар.

Колхозчилар МТСлардан қишлоқ хўжалик техникасини сотиб олган дастлабки кунларданоқ Тошкент шаҳридаги кўпгина саноат корхоналари ўзларидаги имкониятларни ҳисоблаб чиқиб, уларга мастерскойларни ускуналаш учун турли хил механизмлар, станоклар ва бошқа моддий-техника ресурслари билан ёрдам бера бошладилар. «Подъёмник», «Ташсельмаш», «Автотрактородеталь», «Таштекстильмаш» ва бошқа корхоналарнинг коллективлари колхозчи-ёшларни токарлик, слесарлик касбларига ўргатмоқдалар, улардан малакали кадрлар етиштирмоқдалар. Кечаги деҳқон бугун колхоз мастерскойида трактор ва бошқа қишлоқ хўжалиги машиналарини ремонт қилаётир.

Шаҳардаги деярлик барча корхоналарда колхозларнинг автопередвижкаларини ҳамда ремонт мастерскойларини механизмлар билан ускуналаш асосан тугалланаётир. Ўтган икки ой мобайнида шаҳар корхоналарининг коллективлари 70 га яқин автопередвижка ҳамда 39 та ремонт мастерскойларини ускуналаб бердилар. Йирик корхоналар жойлашган Ленин ва Куйбишев районларининг ишчилари Сирдарё, Мирзачўл ва Пискент районларидаги колхозларга оталик ёрдамини ҳар қачонгидан ҳам кучайтирдилар.

«Подъёмник» заводининг меҳнатсевар ишчилари ва инженер-техник ходимлари Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхозга бир неча токарлик, слесарлик станоклари ва пайвандлаш ускуналари юбордилар. «Узбекгидроэнергострой» трестига қарашли Тошкент ремонт-механика заводининг коллективи ҳам бу соҳада яхши ташаббус кўрсатмоқда. Чиноз районидаги Ленин номли колхоз аъзолари бу корхонадан асбоб-ускуналарнинг катта бир комплектини ҳамда слесарлик станогини олдилар. Шунингдек, корхона ишчиларидан бир группаси колхозга бориб, автопередвижкани ҳамда ремонт мастерскойини механизмлар билан ускуналаб қайтдилар. Бу корхонада Ленин номли колхоздан 2 киши тракторларни ва 2 киши автомашиналарни ремонт қилиш бўйича ҳунар ўрганмоқда.

Кейинги вақтларда Тошкентдаги машинасозлик ва асбобсозлик заводлари республикамизнинг ҳамма областлари учун қишлоқ хўжалиги механизмларига кўплаб запас қисмлар ишлаб чиқармоқда. Яқинда ремонт-механика заводи коллективи республика колхозлари учун 500 та параллел-слесарлик тискалари ҳамда 500 дан кўпроқ 5 тоннагача юкни кўтариш қувватига эга бўлган дамкратлар тайёрлаб берди.

Транспорт машинасозлиги заводининг аҳил коллективи колхозчи дўстларига чинакам ёрдам кўрсатаётир. Ўртасарой районидаги «Северний маяк» колхози механизаторларига қулайлик туғдириш мақсадида йирик стационар ремонт мастерскойи қурилди ва у тўла ускуналанди. Завод ишчилари чигит экиш кампанияси бошланган дастлабки кунларданоқ колхознинг автопередвижкасини ремонт қилиб, уни механизмлар билан ускуналаб берган эдилар.

Шаҳарда у ёки бу райондаги қишлоқ хўжалиги коллективларига амалий ёрдам бермаётган бирорта ҳам корхона йўқ. 1 ва 2-авторемонт заводлари, радиолампа ва радиодеталь заводлари Бўка ва Верхне-волинск районларидаги колхозларга асбоб-ускуналар билан, малакали кадрлар билан доимий ёрдам бериб турибдилар. «Ташкенткабель» заводи коллективи колхозчи дўстлари учун 500 та паяльник, «Автотрактородеталь» заводи эса турли хил гайка ключларидан 16 мингтасини, тайёрлаб берди. Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги «Узельснаб» ихтиёрига 2 минг комплектдан иборат турли хил ремонт ускуналарини юборди. Шунингдек, Тошкентдаги машинасозлик саноати корхоналари 40 та токарлик ва 33 та пармалаш станокларини областнинг колхозларига жўнатдилар.

Лекин ҳали ҳам шаҳардаги айрим корхоналарнинг раҳбарлари коллективнинг оталигидаги колхозларга амалий ёрдам беришга дуруст эътибор қилмаётирлар. Тошкент ирригация машинасозлиги ва лак-бўёқ заводларининг маъмурияти ҳамда партия ташкилоти ўз ваъдаларининг устидан чиқа олмадилар. Тошкент темир йўл бошқармаси томонидан колхозларга юборилган станоклар эскириб кетганлиги учун ҳеч нарсага ярамайди, колхозчилар улардан фойдалана олмаётирлар.

Шу кунларда қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари ғўзани яхши парвариш қилиш учун, мўл «оқ олтин» ҳосили етиштириш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар. Шаҳарликлар колхозчи дўстларимизнинг ана шу олижаноб мақсад йўлидаги ҳаракатига тинмай амалий ёрдам бериб туришлари лозим.

А. ТАХТАРОВ.

Тошкент шаҳар партия комитети саноат ва транспорт бўлимининг инструктори.

Келес массиви. Калинин районидаги Охунбобоев номли колхозда жун қирқиш тугалланаётир. **Суратда:** тайёрлов пункти директори **Мирсаидов** ва қабул қилувчи **Мажидов** ўртоқлар қирқиб олинган жуннинг сифатини текширмоқдалар.

В. Салов фотоси.

АГРОНОМ МАСЛАҲАТИ

Мўл шоли ҳосили етиштириш учун курашайлик

Бу йил дарё ва каналларда сувнинг сероблиги областимизда мўл шоли ҳосили етиштиришга замин яратди.

Мўл шоли ҳосили етиштиришнинг асосий шартларидан бири бегона ўтларга қарши курашдир. Шоли майдонларини экишга сифатли тайёрламаслик ва бегона ўтларнинг босишига йўл қўйиш — етиштириладиган шоли ҳосилининг 50 проценти, ҳатто ундан ҳам кўпроғининг нобуд бўлишига, шоли ўтоғида бир гектар ерга 80 тагача меҳнат куни сарфлашга сабаб бўлади.

Шоли майдонларини кўплаб бегона ўт босишига асосий сабаблардан бири — алмашлаб экишнинг тўғри жорий қилинмаслигидадир. Агар бир майдонга узоқ муддат давомида ҳар йили шоли экилаберса, бегона ўтларга қарши курашиладиган агротехник усуллардан тўғри фойдаланиб бўлмайди. Шунингдек, илғор амалий тажрибалар экишгача далани сифатли ишлаш бегона ўтларни қириб ташлашнинг асосий омилларидан бири эканини кўрсатмоқда.

Бегона ўтларга қарши кураш далани экишга тайёрлаш вақтида бороналаш, дискалаш йўли билан ва КУТС-У2 культиватори ёрдамида ўтказилиши керак. Шунингдек сув қуйилган майдонларни от ёки ҳўкиз билан, ДТ-54 трактори билан молалаш керак. Бу тадбирларни сифатли ўтказиш қўл меҳнатини қарийб 3-4 марта тежашга имкон беради.

1957 йилда Ўзбекистон шоли тажриба станциясида ўтказилган тажрибалардан сув қуйилган майдонларни трактор билан молалаш катта аҳамиятга эга эканлиги аниқланди. Натижада ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил олинди ва бир гектар ерга 18 ишчи куни сарфланди.

Шоли униб чиққандан сўнг бегона ўтларга қарши кураш фақат ўтоқ қилиш йўли билан эмас, майдонларни кўплаб сувга бостириш йўли билан ҳам ўтказилади. Бунда сув бегона ўтларни 4-5 сантиметр кўмиб туриши керак. Бегона ўтлар ўсган сари сувнинг теранлигини ошириб бориш зарур. Аммо сувнинг умумий теранлиги ҳар бир полда 15-18 сантиметрдан ошмаслиги керак, акс ҳолда шолининг ўзи зарарланиши мумкин.

Шоли полларини сувга бостириб туриш муддати ҳар хил бўлади. Сув температураси қанча ортса бегона ўтлар шунчалик тез нобуд бўлади. Май ойи ичида экилган майдонларни 10-12 кун давомида сувга бостириш кифоя қилади. Бегона ўтларга қарши курашнинг бу хили ўтоқ вақтида қўл меҳнатини анча тежайди.

Агротехниканинг мана шу тадбирлари Ўзбекистон шоли тажриба станциясида ва шоли етиштирувчи илғор хўжаликларда синаб кўрилган ва яхши натижа берганлиги аниқланган. Бу тадбирларни 1958 йил шароитида областимизда тўлиқ амалга ошириб, шолидан мўл ҳосил етиштириш мумкин.

Агар экиш кечиккан бўлса (20 май-10 июнда) энг яхши эрта пишар маҳаллий нав — Арпа шоли уруғини экиш зарур. Бу нав 105-115 кунда пишиб етилади.

Шоли кўчатини парваришлаш даврида полларда маълум миқдорда сув бўлиши, озиқлантирилиши ва бегона ўтлардан тозаланиши керак.

Мана шу айтилган агротехник тадбирлар ўз вақтида ва тўлиқ амалга оширилса, шолидан мўл ҳосил етиштириш мумкин.

П. Г. КОРШЕНБОЙ,

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик академияси Ер ишлаш институтининг илмий ходими.

Студентлар ўртасида таълим-тарбия ишларини кучайтирайлик

Тошкент Тўқимачилик институти шу йил май ойида ўзининг 25 йиллигини нишонлади. Шу қисқа вақт ичида институт республикамизнинг йирик олий ўқув юртларидан бирига айланди. Ҳозир унинг ҳамма бўлимларида 2600 дан ортиқ студент таълим олмоқда. Институт 25 йил мобайнида халқ хўжалиги учун жуда кўп малакали мутахассислар тарбиялаб етиштирди. ТТИни битириб чиққан инженерларни Совет Иттифоқининг деярли барча тўқимачилик саноати корхоналарида учратиш мумкин.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети Бюросининг «Республика ўқувчи ва студент ёшлари ўртасидаги ғоявий-сиёсий тарбиянинг аҳволи ва уни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» шу йил март ойида чиқарган қарори партия ташкилотлари олдига муҳим ва масъулиятли вазифаларни қўйди. Яқинда институт партия йиғилишида шу қарор ҳар томонлама муҳокама қилинди ва студент ёшлар орасида таълим-тарбия ишларини жиддий равишда яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди.

Олий ўқув юрти партия ташкилотининг энг асосий вазифаси студентларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан етук қилиб тарбиялашдан иборатдир. Бу вазифанинг муваффақиятли бажарилиши ёшларимиз онгига марксча-ленинча дунёқарашнинг чуқур сингишига ҳамда мутахассислар тайёрлаш сифатининг яхшиланишига ёрдам беради. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ВЛКСМ XIII съездида сўзлаган нутқида ана шу вазифага алоҳида эътибор берилган. Партия ташкилоти шунга эришмоқдаки, бутун ўқув процесси сиёсий-тарбиявий мақсадларга бўйсиндирилган бўлсин. Ҳар бир лекция ёки семинар, лаборатория машғулоти ёки ишлаб чиқариш практикаси студентларни марксизм-ленинизм назарияси билан қуроллантиришга ёрдам бериши лозим. Бундан ташқари партия ташкилоти план асосида ўқув-тарбия ишларини яхшилаш соҳасида кўпгина тадбирларни амалга ошириб келмоқда.

Студентнинг асосий вазифаси илм асосларини чуқур ўрганиш, ҳартомонлама билимли мутахассис бўлиб етишишдир. Шу семестрда партбюро «Институтнинг энг яхши группаси» деган ном учун конкурс эълон қилди. Конкурс шартлари ишлаб чиқилиб, кўп нусхали газетамизда эълон қилинди. Студентлар ўқишда, илмий ишда, бадиий ҳаваскорлик ва спорт тўгаракларида энг яхши кўрсаткичларга эришиш учун мусобақалашдилар. Конкурс якунида «Шойи технологияси» мутахассислигининг IV курс группаси энг яхши бўлиб чиқди. Группага кўчма вимпель топширилди. Иккинчи ўринни II курс конструкторлар группаси ва учинчи ўринни инженер-экономистлар факультетининг IV курси эгаллади. Бизнингча, бундай конкурсни ҳар бир институтда ўтказиш маъқул.

Партия ташкилоти студентларни илмий тўгаракларга жалб қилишга катта эътибор беради. Бу тадбир студентларнинг ўз мутахассислигини чуқур эгаллашига ёрдам беради. Институтда 16 та илмий тўгарак бор. Уларга кафедра мудирлари раҳбарлик қилади. Студентлар саноат корхоналари билан ҳамкорликда муҳим ва актуал темаларни ишлаб чиқиш ишига актив иштирок қиладилар.

1958 йил ичида студентлар 64 темада илмий иш ёздилар. Май ойида бўлиб ўтган илмий-техника конференциясида бу темалар авторларининг докладлари тингланди ва муҳокама қилинди. Энг яхши докладлар учун мукофот берилди.

Институтда 12 бадиий ҳаваскорлик тўгараги ишлаб турипти. Ўзбек қизлари хори, озарбайжон, қозоқ миллий чолғу асбоблари ансамбллари яқиндагина тузилган бўлишларига қарамай, ТТИ олимпиадаси, Фрунзе район ва Тошкент шаҳар кўрикларида муваффақият билан қатнашдилар. Студентлар ташаббуси билан институтда Маданият уйи ташкил этилди. Унинг правлениеси барча тўгаракларга раҳбарлик қилмоқда. Ҳозир Ўзбекистон ССР халқ артисти С. Табибуллаев бошчилик қилаётган ўзбек драма тўгараги Шиллернинг «Қароқчилар» трагедиясини саҳналаштирмоқда.

Студентларни сиёсий жиҳатдан тарбиялашнинг энг муҳим воситаларидан бири лекция пропагандасидир. Сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи республика жамияти аъзоларидан бир группаси студентлар лекторийсида мунтазам равишда лекция ўқиб турадилар. Лекция бюроси (раиси Б. Алимуҳамедов) икки ойга мўлжалланган план тузиб олган. Шу планга мувофиқ ётоқхоналарда ҳар ҳафтада камида 5-6 та, институт залида эса ҳар шанба лекция ўтказилади. Лекциялар асосан ўқитувчиларимиз томонидан ўқилади. Биз лекторийга республикамизнинг давлат, фан ва маданият арбобларини ҳам таклиф қилиб турамиз. Лекция пропагандасининг бошқа бир формаси сиёсий машғулотдир. Бу машғулотлар ҳар бир курсда жадвалга мувофиқ икки ҳафтада бир марта ўтказилади. Машғулотларни олиб бориш учун партбюро энг малакали пропагандистларни ажратган. Кейинги икки ой ичида «Ҳозирги замон ревизионизмига қарши кураш — қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг асосий вазифаси», «КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарори» юзасидан суҳбатлар ўтказилмоқда.

Партком студентларнинг маиший турмуш шароитларига алоҳида аҳамият беради. Студентларнинг хоналари тоза, шинам бўлиши, ётоқхоналарда яшаш қоидаларига қатъий риоя қилиниши, маданий дам олишни уюштириш учун курашамиз. Бу соҳада «Энг яхши хона» ва «Энг яхши ётоқхона» учун ўтказилган конкурсни айтиб ўтиш керак. 1957 — 1958 ўқув йили бошида учинчи ётоқхона биноси ишга туширилди. Бу ерга толали материалларни дастлабки ишлаш факультетининг III-IV-V курс студентлари кўчиб кирдилар. Бироқ ётоқхонада узоқ вақтгача мустаҳкам интизом бўлмади. Хоналарнинг кўпи ифлос, жамоат мулкига нотўғри муносабатда бўлиш каби ҳоллар тез-тез учраб тураверди. Бу масалани партбюро йиғилишида муҳокама қилиб профком ва комсомол комитети маиший секторлари ва студентлар советлари аъзолари иштироки билан махсус мажлис чақиришга қарор қилинди. Шундай мажлис чақирилиб, ётоқхоналар ўртасида социалистик мажбуриятлар қабул қилинди. Мусобақа натижасида биринчи ўринни 3-ётоқхона эгаллади. Унга кўчма Қизил байроқ ва қимматбаҳо мукофот топширилди. Энг яхши хоналар ҳам кўчма вимпеллар ва совғалар олдилар.

Институтда ўқув- ишлаб чиқариш лабораториялари бор. Студентлар практик машғулотларини шу ерда ўтказадилар. Комсомоллар, зарбдор бригадалар тузамиз, бевосита станокда ишлаб, маҳсулот берамиз, деган таклиф киритдилар. Шу тарзда «Комсомол фабрикаси» вужудга келди. Студентлардан 70 киши тўқувчилик ва йигирувчилик лабораторияларида 4 ҳафтадан бери ҳар куни дарсгача 4 соатдан ишлаб маҳсулот бермоқдалар. Ҳар бир станок устида «Комсомол-студентлар бригадаси» деган вивеска пайдо бўлди.

Умуман ёшларни жисмоний меҳнатга жалб этиш яхши иш. Ҳар якшанба куни студентлардан 200-300 киши Чилонзор массивида уй-жой қуришда ёрдам бермоқда. Кўпгина студентлар институт ошхонаси биносини қуришда қатнашмоқдалар. Каникул вақтида Мирзачўлдаги институт оталигидаги Сталин номли колхозга бориб, ғўза парваришида колхозчиларга кўмаклашмоқчимиз.

Шу билан бирга ишимизда катта камчиликлар ҳам бор. Институт партия ташкилоти ана шу камчиликларни тугатиб, таълим-тарбия ишларининг савиясини КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати томонидан мамлакатимиз олий ўқув юртлари олдига қўйилган талаблар даражасига кўтариш учун курашмоқда.

Ғ. ПЎЛАТОВ,

Тошкент Тўқимачилик институти партия ташкилотининг секретари.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Бир артелдаги ҳангомалар“

Фрунзе номли артель раҳбарлари умумий кўрсаткичлар бўйича планни бажаришга зўр бериб, меҳнат унумдорлигини пасайтириб юбордилар. Ўтган йил артелнинг 9 цехидан 7 таси топшириқни бажармади. 1958 йилда ҳам аҳвол ўзгармади. Ишчилар хомашё билан ўз вақтида таъминланиб турилмади. Ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг хиллари камайиб, сифати ёмонлашди.

Газетамизнинг шу йил 13 апрель сонида юқоридаги сарлавҳа билан чиққан мақолада Октябрь район Фрунзе номли ҳунармандчилик артелида ишлаб чиқаришга нотўғри муносабатда бўлиш, кадрларни ўз ўрнида фойдаланмаслик, молия ишларини издан чиқариш ва бошқа жиддий камчиликлар танқид қилинган эди.

Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Поповнинг редакциямизга хабар қилишича, мақола «Ташгорпромсовет» правлениесининг мажлисида муҳокама қилинган ва газетанинг танқиди тўғри деб топилган. Артель ишлаб чиқаришига путур етказгани, молия ва хўжалик ишларини издан чиқаргани учун ўртоқ Имом Муслимов артелнинг раиси вазифасидан олиб ташланган, бош бухгалтер Левин ва план группасининг раҳбари Подуровский ўртоқларга виговор эълон қилинган. Артель ишини яхшилаш, кадрлар танлаш ва уларни жой-жойига қўйиш ҳамда артель аъзолари ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш тадбирлари белгиланган.

8 минг тонна пичан тайёрланади

Калинин район колхозларининг чорвадорлари бу йил ўт яхши ўсганлигидан фойдаланиб, 4800 тонна хашак тайёрлашга аҳд қилган эдилар. Ана шу мақсад билан комсомол-ёшларнинг катта бир группаси Келес массивига сафарбар этилди. Келесга зарур барча техника ва транспорт юборилди. Колхозларнинг правлениелари, бошланғич партия ташкилотлари пичан ўришда, уни ташиш ва ғарам қилишда актив иштирок этаётган ватанпарвар ёшларга уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча зарур шароитларни яратиб бердилар.

Кеча Калинин райони колхозлари бўйича 4800 ўрнига 6200 тонна хашак тайёрланганлиги ҳақида редакциямизга хушхабар келди. Келес массивида бел боғлаб ишлаётган азаматлар яна 1800 тонна, ҳаммаси бўлиб 8 минг тонна пичан тайёрлаш мақсадида қўшимча мажбурият олдилар.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

Покистон ҳақида повесть

Шу йил март ойида Манила (Филиппин ороллари) шаҳрида СЕАТОнинг навбатдаги сессияси бўлди. Жанубий шарқдаги бир неча мамлакатларни бирлаштирувчи бу агрессив блокка Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция, Австралия, Янги Зеландия, Таиланд, Филиппин билан бир қаторда Покистон ҳам киради. Шунингдек, Покистон Америка империалистлари бошчилик қилаётган агрессив «Бағдод пакти» ташкилотига ҳам аъзодир. Ғарб ва шарқ империалистлари Покистонни тинчлик ва демократияга қарши ҳар иккала блокни чатиштирувчи «кўприк» деб ҳисоблайдилар ҳамда бу мамлакат «хўжайин»ларига зўр умид боғлайдилар.

СЕАТО корчалонлари Маниладаги сессияга катта умид боғлаб, блокка Осиё мамлакатларидан аъзолар тортишда Покистоннинг ролига алоҳида эътибор бердилар. Уларнинг бу машъум ниятлари пучлигини бадиий равишда фош этиб ташлаш — реалистик адабиётнинг ҳам бевосита бурчидир. Шунинг учун ҳам Покистондаги прогрессив, тинчликсевар ва демократик кучларнинг урушга, агрессив блокларга қарши жанговар курашини ифода этувчи «Нур қидириб»[1] повести муҳим аҳамиятга эгадир.

Атоқли адиб Ойбекнинг бу янги асари доимо ўз актуаллигини сақлайди. Повестда Буюк Ҳиндистонни империалистлар «маслаҳати» ва гиж-гижлаши билан Ҳиндистон ва Покистонга парчаланиб кетишидан сўнгги сиёсий-иқтисодий тикланиш, миллий-мустамлакачилик қолдиқларига қарши кураш моментлари тасвирланган. Шу билан бирга Покистонда бу парчаланишдан норози бўлган халқнинг ўз миллий эксплуататор ҳокимларига ва чет эл империалист - мустамлакачиларининг ҳозирда ҳам давом этаётган хўжайинлигига, ислом республикаси—Покистон ҳукуматига ўтказаётган тазйиқига, ташқи сиёсат соҳасидаги таъсирига қарши оташин кураши характерли образлар, бадиий бўёқлар орқали реал кўрсатилган.

«Нур қидириб» повестининг асосий ғоявий-бадиий йўналиши синфий онги ва миллий мустақиллик учун кураш тушунчаси тобора ўсиб бораётган покистонли прогрессив кишилар, айниқса ёшлар, ишчилар ва тинчликсевар интеллигенциянинг «ўз» ва чет эл эзувчиларига қарши, нур учун — миллий ва синфий озодлик учун интилишини кўрсатади. Уйғонган мазлум Шарқ халқлари Деҳли, Бандунг ва Қоҳира конференцияларида ўз мақсадларини очиқ-ойдин изҳор этдилар. Бундан буён ҳам империалистик қулликка, демократияга, тинчлик ва халқларнинг тинч-тотув яшашига зид бўлган турли агрессив блокларга қарши курашни янада кучайтиришга аҳд қилдилар.

Бунинг учун намуна, ёруғ йўл—нур қидираётган шарқнинг прогрессив кучлари Буюк Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва умуман социализм ва тинчлик йўлига ўтиб олган халқ демократик мамлакатларидан ибрат олмоқдалар. Уларнинг йўли нурли, порлоқ йўл бўлиб, Покистон меҳнаткашлари учун ҳам йўлчи юлдузлик вазифасини бажармоқда. Покистоннинг озодлик, мустақиллик ва тинчлик, тараққиёт йўлини истаган бундай прогрессив кучлари Аҳмад Ҳусайн, Муҳаммад Жамол, Искандаро, Мустафо Содиқ, Усмон Собир, Шариф Сулаймон, Ғулом Шер, Абдулқодир ва бошқалар образида реалистик бўёқларда берилган.

Асарнинг бош қаҳрамони, ўқитувчи Аҳмад Ҳусайн дастлаб тараққийпарвар кучларнинг, айниқса коммунист марксистларнинг сиёсий курашларига тўла тушуниб етмаган ҳолда акс эттирилади. Шунингдек, унинг поччаси, деҳқон Абдулқодир ҳам оммавий курашларда пишиб-чиниқмаган образдир. Ишчилар синфининг вакиллари (Шариф Сулаймон, Иброҳим Умар), марксизм-ленинизм таълимоти билан пухта қуролланган шоир Муҳаммад Жамол образларида эса асар бошиданоқ етук курашчиларнинг ёрқин образи чизиб берилади.

Асарда Покистоннинг реакцион, агрессор ва эзувчи кучлари, шу жумладан, англияли ва америкали саноатчи, айни замонда жосус кишилар ҳам типик ҳолатда кўрсатилган. Ерли заминдор — помешчик Фозилҳақ Азизулхон, мусулмонлар лигаси ва парламент аъзоси Абдулҳамид Сулаймонхон, инглиз фабриканти Джон Коттон, америкадан келган сенатор ва ўзини тараққийпарвар, «илми дониш», «халқпарвар» кўрсатишга уринган, Покистон савдо буржуазиясининг айёр вакили Исмоилхон ва бошқа салбий образлар асарда типиклаштириб берилган. Демак, повестдаги асосий конфликт — Аҳмад Ҳусайн ва Муҳаммад Жамол каби прогрессив кучлар билан Фозилҳақ Азизулхон, Джон Коттонлар ўртасидаги зиддиятдан иборатдир.

Повестда 40-йилларнинг охиридаги Покистоннинг ижтимоий тузуми, сиёсий-иқтисодий аҳволи ҳамда турли партиялар ўртасидаги кураш, уларнинг вакиллари воситасида ифода этилган.

Асарнинг бош қаҳрамони Аҳмад Ҳусайн, асосий персонажлардан Искандаро типларида ҳақиқий ватанпарвар, халқпарвар кишиларнинг ёрқин образларини кўрамиз. Уларга революционер шоир Муҳаммад Жамол маънавий бошчилик қилади. Шоир образида эса даставвал Покистондаги ишчилар ҳаракатидан илҳомланган, ишчи касаба союзлари билан мустаҳкам алоқада бўлгани учун чинакам кураш йўлига ўтиб олган ижодкорлар гавдаланади. Иккинчидан бу образда революцион кураш назарияси билан қуролланган, бадиий адабиётни, ўз ижодини халқ курашига бағишлаган, машҳур революционер шоир В. В. Маяковский шеърлари таъсирида ижод этаётган прогрессив шоирларнинг янги авлоди гавдаланади.

Ёзувчи бу образни реалистик бўёқларда типиклаштириб тасвирлай олган. Шунинг учун ҳам повестни ўқиган китобхон битмас-туганмас ижодий кучга тўлган, зўр иродали бу шоир курашчини севиб қолади. Шоир доимо ўз халқининг оғир тақдирига қайғуради, шу тақдирни ўзгартиш эътиқоди унинг вужудини чулғаб олган, у шахсий ҳаётидаги оғир қийинчиликларга, очлик-яланғочлик, қашшоқликка қарамай олий мақсад учун курашни давом эттиради. Ишчиларнинг империализмга қарши йиғилишларида зўр жасорат билан нутқлар сўзлайди, курашларга ундовчи шеърларини ўқийди. Адабиётшуносларнинг яширинча уюштирилган бадиий кечаларида эса революцион поэзияни, социалистик реализм учун курашни қаҳрамонларча тарғиб этади, ёш ижодкорларни В. В. Маяковский поэзияси билан таништиради.

Аҳмад Ҳусайн ва оқила, шоира қиз Искандаро эса революцион курашларда пишиб етилган шоир Муҳаммад Жамолга қаттиқ ишонадилар ва унинг изидан нур қидириб борадилар. Бир-бирларини севиб қолган бу икки ёш юракнинг қалбида ўз халқининг туб манфаатлари учун кураш ва ижод этиш оловини алангалатган даставвал меҳнаткаш халқнинг мушкул ҳаёти бўлса, уни тўғри йўлга солиб юборувчи Муҳаммад Жамол каби илғор кучлар эканлиги асар композициясида томирлардаги қондек тўғри ҳаракатда бўлади.

Ёш халқ курашчилари мамлакатдаги ишчиларнинг касаба союз йўли билан олиб бораётган революцион ишлари, оч ва ярим яланғоч деҳқонларнинг оҳу-зорларини ўз кўзлари билан кўрадилар, қулоқлари билан эшитадилар. Улар реакцион кучларнинг хуружлари, диний-фанатик ота-оналарнинг (масалан, Аҳмад Ҳусайннинг отаси, Искандаро акаси каби салбий типларнинг) тазйиқлари, очлик ва ишсизлик азобларига бардош берадилар. Айниқса Аҳмад Ҳусайн ёшлигиданоқ ҳаётнинг жабр-жафоларига, бошидан зулм тошларининг тинимсиз ёғилиб туришларига қарамай ўз ғоясидан, излаган нурли йўлидан қайтмовчи ёш авлод сифатида тасвирланади. Тўғри, у мактабда ўқитувчиликдан ҳайдалган пайтларда яккаланиб, тангиб қолади, ўзини қаерга қўйишини билмайди. Ёзувчи ўз қаҳрамонини маънавий жиҳатдан ўстира бориб, унинг ишчилар орасида чиниқа борганини кўрсатади. Шунингдек, халқ илғор намояндаларининг тараққийпарварлик, миллий озодлик курашига қўшилган ақлли, гўзал қиз Искандаро билан Аҳмад Ҳусайн ўртасида пайдо бўлган ишқ ҳам уларнинг дунёқараши ва ғоявий курашларига ижобий таъсир этади.

Мамлакатда тинчлик ва демократик тузум учун курашчилардан Ғулом Шерга ўзининг мактабдаги квартирасидан бошпана бергани ва дарсда болаларга прогрессив шоирларнинг шеърларини ёдлатгани учун ўқитувчиликдан қувилган Аҳмад Ҳусайн дўстини яна учратгач унга бундай дейди:

— ... тарихий мушоҳидалар ва тажрибаларга таянсам, золимлик, ёмонлик, қабиҳлик аввало жамиятимиздадир. — деди Аҳмад Ҳусайн қошларини читиб. — халққа, меҳнаткашларга ғоят қийин. Оғир, фожий аҳволдамиз...

— Хийла ўзгарибсан, — табассум билан деди Ғулом Шер, — жуда соз! Фикрлар, тушунчалар ва мулоҳазаларинг тамоман ўзгарган...

— Мантиқий фикрларим, ўйларим хурофий диний масалалардан устин келди. Ҳаёт зўр мактаб экан, ҳақиқий фикрлар вужудга келаётир (77-бет).

Искандаро тинчликни мустаҳкамлаш учун чақирилган хитобномага оддий кишилардан имзо тўплашда фаол иштирок этади, шу темада шеърлар ёзади ва одамлар ўртасида тарқатади. У, Аҳмад Ҳусайнни чин инсон ва инсонпарвар бўлгани учун дилдан севади, севган ёрига энг яқин маслаҳатгўй бўлади, уни янги-янги курашларга муҳаббати ва шеърлари билан илҳомлантиради. Авторнинг ҳар икки ёшнинг тиниқ, покиза севгиси ва юксак ҳаётий орзуларини маҳорат билан тасвирлаб берган боблар китобхонга завқ беради:

— «... Аҳмад Ҳусайн қизнинг юзларига, унинг туйғун кўзларининг қия боқишлари ва нозли жилваларига узоқ, чуқур, соғинчли боқиб узун хўрсинди:

— Соғиндим, жуда соғиндим...— деди Аҳмад Ҳусайн.

Искандаро яна атрофга бир қараб олди:

— Юринг, кетайлик, бу ердан, ўткинчилар кофир қиз, йигитдан уялмай, бемалол суҳбатлашиб ўтирибди, дейди.., қани, мен эшитай қишлоқдаги кечирган кунларингиздан, деҳқон ҳаётидан, деҳқон қизлари аҳволидан гапиринг, юринг деди ва ўрнидан туриб юзларини қоплади парда билан...» (149-бет).

«Нур қидириб» повестида Покистон халқининг миллий, диний урф-одатлари, турли табақаларнинг турмуши, шаҳар ва қишлоқ кўринишлари, эски анъаналарнинг сақланиши билан бирга янтича ҳаёт таъсирлари — илм-маданият ўчоқларининг кенгайиши, европача шаҳарлар ва янгича одатлар тасвирланган.

Атоқли ёзувчи Ойбек ўзининг «Нур қидириб» повестида Покистон меҳнаткашлари, прогрессив кучларининг эксплуататор золимларга қарши курашларини, тинчлик ва демократия учун интилишларини ёрқин картиналарда акс эттирган. Адибнинг бу янги йирик асари ўзбек совет санъати ва адабиётининг Москвада бўладиган декадасига, шунингдек Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг шу йил кузда Тошкентда бўладиган конференциясига муносиб совғасидир.

Абдулла ОЛИМЖОН.

[1] **Ойбек — «Нур қидириб»** повесть. ЎзССР Давлат Бадиий адабиёт нашриёти. Тошкент. 1957. Тиражи 15.000. Редактор — М. Ҳаким.

Ер учинчи сунъий йўлдошининг ҳаракати тўғрисида

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Йўлдошга ўрнатилган ва 20,005 мегагерц частотада телеграф сигналлари бераётган ҳамда ер юзининг қисқа тўлқинли оддий приёмникларга эга бўлган ҳамма радиоҳаваскорларини Ернинг учинчи совет сунъий йўлдошини кузатишга жалб этиш учун тайинланган «Маяк» радиопередатчиги пухта ишламоқда. Радиопередатчик қуёш батареяларидан, йўлдош Ернинг соясида ҳаракат қилганда эса электрохимик ток манбаъларидан қувват олиб турмоқда. Қуёш батареяларининг иши тўғрисидаги ҳамда космик заррачаларнинг ва фотонларнинг миқдори тўғрисидаги маълумотлар телеграф сигналларининг узунлигини ўзгартириш йўли билан унинг радио канали орқали берилмоқда. Бунда сигналларнинг қуйидаги кодировкаси қўлланилди. Радиопередатчик қуёш батареяларидан қувват олиб ишлаган тақдирда 300 миллисекундга баравар маркер сигналидан кейин бериладиган телеграф сигналининг узунлиги 150 миллисекундга баравар бўлади, токнинг электрохимик манбаъларидан қувват олганда эса 50 миллисекундга баравар бўлади. Космик нурларни ўлчайдиган люминесцент счетчикнинг маълумотлари иккинчи ва учинчи (охирги) сигналларнинг узунлигини 150 миллисекунддан 100 ёки 50 миллисекунд узунлигига кўчириш йўли билан берилади.

«Маяк» радиопередатчигидан олинган маълумотлар Москвада ва «Обь» дизель-электроходида расшифровка қилинди. Расшифровка натижалари қуёш батареяларининг ҳамда космик заррачаларни ва фотонларни ўлчайдиган счетчикларнинг нормал ишлаётганлигини кўрсатди. Агар метеор эрозияси қуёш батареяларини ишдан чиқариб қўймаса, у ҳолда «Маяк» радиопередатчигининг иши анча вақт давом этади, деб ўйлаш учун асос бор.

«Маяк» радиопередатчигидан берилган сигналлар узоқ вақт давомида ва кўп жойларда қайд қилинса, унинг радиоканали бўйича бериладиган илмий маълумотлар илмий жиҳатдан катта қимматга эга бўлади. Шу сабабли космик нурланиш вариацияларини ҳамда космик заррачаларнинг энергиялар бўйича тақсимланишини ўрганиш учун ёзувларни вақт билан аниқ (бир неча секундгача аниқлик билан) боғлаш, ёзувларнинг узлуксиз олиб борилиши ҳамда космик заррачалар ва фотонлар тўғрисида ҳар хил кенгликларда жойлашган максимал даражада кўп пунктлардан маълумотлар олиниши алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Йўлдош Ернинг соясида бўлган вақтда космик нурлар тўғрисида маълумотлар олиш айниқса катта аҳамиятга эга. Бундай кузатишларни олиб бориш учун ҳозирги вақтда энг қулай шароит Жанубий ярим шарда: Антарктидада, Австралияда, Жанубий Америкада ва Жанубий Африкада бор.

Хаво очиқ, булутсиз бўлганда учинчи йўлдошни ва уни учирган ракетани эрталаб қуёш чиқиши олдидан шимолий кенгликнинг 17 градусидан жанубий кенгликнинг 9 градусигача ҳамда кечқурун қуёш ботгандан кейин жанубий кенгликнинг 31 градусидан 64 градусигача визуал кўриш мумкин. (ТАСС).

Непал королининг Москвада бўлиши

Непал короли Махендра Бир Бикрам Шоҳ Дева 5 июнь эрталаб СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов ҳузурига борди. Король билан бирга қиролича Ратна Ражия Лакшми Деви Шоҳ ҳамда уларнинг ҳамроҳлари ҳам ҳозир бўлдилар. Визит вақтида бўлган суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Ўша куни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов Катта Кремль саройида Непал короли Махендра Бир Бикрам Шоҳ Дева ва қиролича Ратна Ражия Лакшми Деви Шоҳ шарафига зиёфат берди. Король ва қиролича билан бирга зиёфатда Непалдан улар билан бирга келган ҳамроҳлари ҳам ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда совет томонидан А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов ва бошқалар бор эди.

5 июнда Непал короли, қироличаси ва уларнинг ҳамроҳлари Третьяков галереясида бўлдилар.

Куннинг иккинчи ярмида король ва қиролича В. И. Ленин ва И. В. Сталин Мавзолейида бўлиб, гулчамбар қўйдилар.

Непал короли, қиролича ва уларнинг ҳамроҳлари Кремлнинг диққатга сазвор жойларини ҳам кўздан кечирдилар. (ТАСС).

Болгария Коммунистик партиясининг VII съездида

СОФИЯ, 5 июнь. (ТАСС). Болгария Коммунистик партияси VII съездининг эрталабки мажлиси Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ички ишлар министри Георгий Цанковнинг сўзи билан бошланди. У Болгария меҳнаткашларининг социализм қуриш соҳасида катта муваффақиятларга эришганлигини таъкидлади ҳамда болгар халқининг маънавий-сиёсий бирлигини уқтириб ўтди.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Халқ мудофааси министри армия генерали Петр Панчевский Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар халқаро кескинликни юмшатиш йўлида катта куч-ғайрат сарф қилаётганлигини делегатларга эслатиб ўтди.

Болгария Фанлар академиясининг президенти Тодор Павлов ҳозирги замон ревизионистларининг қарашларини ва назарияларини танқид қилди. Шунингдек, у болгар фанининг муваффақиятли ривожланаётганлиги тўғрисида, болгар олимларининг мамлакат саноатига ва қишлоқ хўжалигига бераётган ёрдами тўғрисида гапириб берди.

Эрталабки мажлисда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Марказий Ревизия комиссиясининг ҳисобот докладлари юзасидан музокараларда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Касаба союзлари Марказий советининг раиси Тодор Прахов, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Станко Тодоров, Халқ ёшлари димитровчилар союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Димитров ва бошқалар сўзладилар.

Раислик қилувчи Фердинанд Казовский сўзга чиққанларнинг ҳаммаси Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот докладига тамомила қўшилганликлари ва уни маъқуллаганликлари сабабли докладчи ўртоқ Живков охирги сўзга чиқмаслигини айтганлигини билдирди.

Шу билан съезднинг эрталабки мажлиси тамом бўлди.

Антон Югов доклади

СОФИЯ, 5 июнь. (ТАСС) Болгария Министрлар Совети раиси, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Антон Югов бугун Болгария Коммунистик партиясининг VII съездида «Болгария Халқ Республикасининг учинчи беш йиллик плани юзасидан Болгария Коммунистик партияси VII съезди директивалари тўғрисида» доклад қилиб, болгар халқининг иккинчи беш йилликда эришган катта муваффақиятлари мамлакатда социалистик жамият қурилишини янада ривожлантириш учун мустаҳкам асос вужудга келтирди, деб таъкидлади. Бизнинг мамлакатимизда, деди у, социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари тўла ҳукмронлик қилмоқда. Болгария Халқ Республикасида социализм янги ижтимоий тузум сифатида ғалаба қилди, капиталистик ишлаб чиқариш муносабатларидан социалистик ишлаб чиқариш муносабатларига ўтиш тугалланди.

Ҳозирги вақтда, деди докладчи, бизнинг олдимизда социалистик ишлаб чиқариш муносабатларини мустаҳкамлаш, такомиллаштириш ва ривожлантириш ҳамда шунга асосланиб, ишлаб чиқарувчи кучларни янада ривожлантириш ва ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифаси турибди.

А. Югов айтдики, 1962 йилда саноат маҳсулотининг ялпи ҳажмини 1957 йилдагига нисбатан камида 60 процент кўпайтириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ялпи ҳажмини эса тахминан 35 процент ошириш мўлжалланади.

Учинчи беш йилликда меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини янада ошириш, фан, маориф ва санъатни ривожлантириш, халқнинг маданий савиясини янада юксалтириш соҳасида катта тадбирларни ўтказиш кўзда тутилади.

Антон Югов Совет Иттифоқи билан ҳамкорликнинг ҳамда социализм қурилишида Болгарияга Совет Иттифоқи томонидан берилаётган қардошлик ёрдамининг ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди ҳамда шу муносабат билан, югославиялик ревизионистларнинг Совет Иттифоқи бошқа социалистик мамлакатларни, «эксплуатация қилмоқда», деган туҳматларини қоралади.

А. Югов ўз докладини тамомлаб, съезд тасдиқига тақдим этилган Директивалар Болгариянинг социалистик тараққиёти улуғвор программасидир ва болгар халқи олдида порлоқ перспективалар очиб беради, деди.

ЛЕНИНГРАДЛИКЛАР СТОКГОЛЬМ КОНГРЕССИНИ ЧАҚИРИШ ИДЕЯСИНИ ЯКДИЛЛИК БИЛАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР

Тинчликни ҳимоя қилиш Ленинград область комитетининг пленуми

ЛЕНИНГРАД, 5 июнь (ТАСС). Бугун Меҳнат саройида тинчликни ҳимоя қилиш Ленинград область комитетининг кенгайтирилган пленуми бўлди. Тинчликни ҳимоя қилиш Ленинград область комитетининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Н. Ковалев қуролсизланиш ва халқаро ҳамкорлик юзасидан Стокгольмда ўтказиладиган конгресс тўғрисида доклад қилди.

Пленум қатнашчилари бир овоздан резолюция қабул қилдилар. Улар бу резолюцияда қаҳрамон шаҳар аҳолисининг иродасини билдириб, Стокгольм конгресси чақириш идеясини қатъий қўллаб-қувватлаганликларини изҳор қилдилар.

Совет Иттифоқида «СССР-Япония» жамияти тузилди

Москвада ташкилий мажлис

Олимлар, ёзувчилар, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши новаторлари, маданият ходимлари ва жамоат арбоблари Совет Иттифоқида «СССР-Япония» жамияти тузишни таклиф этган эдилар.

5 июнда Москвада ташаббускор группа уюштирган ташкилий мажлис бўлди.

Мажлисни совет жамиятлари союзи президиуми раисининг ўринбосари Н. А. Визжилин очди. Н. А. Визжилин доклад қилиш учун Бутуниттифоқ савдо палатаси президиумининг раиси М. В. Нестеровга сўз берди.

Мажлис қатнашчилари Совет Иттифоқида «СССР-Япония» жамиятини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Японияниyг СССРдаги элчиси Суэмицу Кадоваки нутқ сўзлади. Мажлис қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар.

Мажлис қатнашчилари янги жамият правлениесини 68 кишидан иборат сайладилар ва Токиодаги «Япония-СССР» жамияти правлениесига табрик телеграммаси юбордилар.

* * *

Ўша куни кечқурун янги жамият правлениеси ўзининг биринчи мажлисини ўтказди. Бутуниттифоқ савдо палатаси президиумининг раиси М. В. Нестеров бир овоздан правление раиси қилиб сайланди. Правление раисининг ўн бир ўринбосари ҳам сайланди. (ТАСС).

ХАЛҚАРО ДЕМОКРАТИК ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ IV КОНГРЕССИ ЁПИЛДИ

ВЕНА, 6 июнь. (ТАСС). Кеча Венада Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг IV конгресси ўз ишини тамомлади.

Сўнгги ялпи мажлисда: «Ҳаётни ҳимоя қилиш йўлида», «Аёлларнинг жамиятда она, меҳнаткаш ва гражданин сифатидаги ўз ролларини бажаришларига имкон берадиган шарт-шароит», «Болалар ва ёшларнинг илм олиш ҳуқуқи ҳамда уларни тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик руҳида тарбиялаш» деган темаларда ўтказилган уч конференцияда ишлаб чиқилган резолюциялар маъқулланди.

Конгресс Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг янги уставини қабул қилди.

76 мамлакат хотин-қизларининг вакиллари Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгрессининг манифестини маъқулладилар. Бу манифест атом қуроли синовларини ва зўр бериб қуролланишни қоралайди ва тинчлик йўлида кураш олиб бораётган барча кучларни жипслаштиришга чақиради.

Конгресс делегатлари бир қанча мамлакатлардаги хотин-қизлар ташкилотларини Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясига қабул этиш тўғрисидаги қарорни маъқулладилар.

Шундан кейин Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг янги кенгаши сайланди.

Совет-германия аралаш комиссиясининг мажлиси

БЕРЛИН, 5 июнь. (ТАСС). АДН агентлиги хабар беради: Кеча Берлинда Совет-Германия аралаш комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлис Германия Демократик Республикаси ташқи ишлар министри ўринбосари О. Винцер раислиги остида ўтди.

Комиссия турли масалаларни, шу жумладан Германия Демократик Республикасида карточка системасини бекор қилиш тўғрисида қонун қабул қилиш билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилди. Совет томони айтдики, Германия Демократик Республикасининг Совет Қуролли Кучлари идораларида ишлаётган гражданлари карточка системасини бекор қилиш тўғрисидаги қонунда ва шу қонунга тааллуқли қарорларда кўзда тутилган миқдорда иш ҳақларига устама ва қўшимча олмоқдалар.

ФРАНЦИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ПАРИЖ, 5 июнь. (ТАСС). Француз социалистик партиясининг сўл қаноти томонидан нашр этилаётган «Трибюн дю сосиализм» газетасида босилган мақолада де Голль ҳукуматининг ваколатларини тасдиқлашга қарши овоз берган социалист депутатлар табрикланиб ёзилган. «Бу депутатлар, — деб ёзади газета, — шахсий ҳокимият ўрнатилишига олиб борадиган йўлни тўсиб қўйишга ҳаракат қилиб, бу билан де Голль ҳукумати составига киришга рози бўлган кишиларни — социализмга ва республикага хиёнат қилган кишилар сифатида фош қилдилар».

Газета барча социалистларни, демократларни ва республикачиларни — «Францияда тоталитар режим ўрнатилиши хавфига қарши биргаликда кураш олиб боришга» чақиради.

ЖАЗОИРДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

ПАРИЖ, 5 июнь. (ТАСС). Кеча Жазоирда француз қўшинлари билан Жазоир миллий озодлик армияси қисмлари ўртасида тўқнашувлар давом қилди.

Матбуот хабарларида айтилишича, Гурайя районидаги жанглар вақтида (Жазоир шаҳрининг ғарбида) жазоирликлардан 52 киши ўлган. Бу жангларда французлар томонидан артиллерия ва авиация қатнашган.

Франс Пресс агентлигининг хабарида айтилишича, Хеншелага яқин жойда (Жанубий Жазоир) бўлган тўқнашувлар вақтида жазоирликлардан 9 киши ўлган.

Француз қўшинларининг берган талофатлари одатдагидек эълон қилинмаётир.

ПЕРУДА ЯНГИ ҲУКУМАТ ТУЗИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 июнь. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлигининг мухбири Лимадан хабар беради: Перуда ҳукумат танглиги 6 кун давом қилганидан кейин янги ҳукумат тузилди. Вице-президент Луис Гала Поррас ҳукумат бош министри бўлади. Бошқа министрларнинг номлари эълон қилингани йўқ.

Мухбирнинг ёзишига қараганда, илгариги ҳукуматнинг истеъфо беришига мамлакатнинг иқтисодий қийинчиликлари сабаб бўлган.

ТЕЛЕГРАФ ХАБАР ҚИЛАДИ

◆ Руминия Халқ Республикаси ҳукумати ва Афғонистон қироллиги ҳукумати ўзаро дипломатик муносабатлар ўрнатишга қарор қилганликлари тўғрисида Бухарестда ахборот эълон қилинди.

◆ Ҳозирги вақтда Жазоирда бўлган Франция министрлар совети раиси генерал Шарль де Голль Жазоир шаҳридан Константинага самолётда учиб кетган. Жазоирнинг собиқ генерал-губернатори Жак Сустель де Голльга ҳамроҳ бўлиб кетган.

5 июнь. (ТАСС).

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛ

«Меҳнат» кўнгилли спорт жамиятининг Тошкент область совети физкультура коллективлари ўртасида волейбол мусобақаси ўтказди. Эрлар командалари ўртасида Оҳангарон шаҳрининг 9- шахта спортчилари биринчи ўринни олдилар. Хотин-қизлар командалари ичида мусобақа давомида мағлубиятга учрамаган Чирчиқ электрохимия комбинати спортчилари ғолиб чиқди. «Таштекстильмаш» заводи командаси иккинчи ўринни олди. Мусобақа ғолибларига касаба союз республика мусобақасида қатнашиш ҳуқуқи берилди.

ЭРКИН КУРАШ

Тошкентда эркин кураш бўйича пойтахт биринчилиги учун ўтказилган мусобақа тамом бўлди. Мусобақада «Спартак», «Динамо», «Локомотив» кўнгилли спорт жамиятлари, ТуркВО спорт клуби ва бошқа спорт ташкилотларининг командалари қатнашди. Уч турда ўтказилган мусобақада динамочилар энг яхши натижага эришдилар. Улар умумий биринчи ўринни эгалладилар. Ғолибларга шаҳар физкультура ва спорт комитетининг кўчма мукофоти ҳамда биринчи даражали диплом берилди.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети барча депутатларга маълум қиладики, шу йил 10 июнда сешанба куни Тошкент шаҳар Советининг (олтинчи чақириқ) еттинчи сессияси очилади.

Сессия кундуз соат 16 да Свердлов номли концерт залида очилади.

Депутатлар шу ернинг ўзида соат 15 дан бошлаб рўйхатга олинади.

Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети.

Телевизор экранида

7 ИЮНДА

19.30 Ўрта ёшдаги болалар учун ўзбек тилида эшиттириш. Жалолиддинованинг «Энаканингни ўрасан» номли пьесаси асосида ишланган постановка.

20.00 Киножурнал.

20.10 Ўзбек тилида адабий-драматик эшиттириш.

20.30 Бадиий фильм — «Вақт борида».

Редактор ўринбосари М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА номли театрда (қишки бино) — 7/VI да **Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим**, 8/VI да **Янгиер**.

«ИСКРА» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Юрак хотираси**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Штепсель Тарапунькани уйлантиради**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Штепсель Тарапунькани уйлантиради**, кеч соат 8 да **Юрак хотираси**.

КАФАНОВ номли, «САЛЮТ» — **Бу беҳудага бўлмаган эди.**

«ХИВА», «УДАРНИК» — **Штепсель Тарапунькани уйлантиради.**

Пенсия билан таъминлашнинг баъзи масалалари

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Баъзи колхозлар совхозга айлантирилгани муносабати билан янги тузилган совхозларга ишга ўтган колхозчилар томонидан социал-таъминот органларига ва редакцияга пенсия масалалари тўғрисида жуда кўп саволлар тушаётир. Бу саволларга консультация тариқасида жавоб бериш мақсадида ушбу мақолани босмоқдамиз.

Савол. Совхоз ишига ўтган собиқ колхозчи қайси вақтдан бошлаб, давлат пенсияси олиши мумкин?

Жавоб. Республикамиздаги баъзи колхозларнинг совхозга айланиши муносабати билан ҳақиқатан совхозга доимий ишга ўтган колхозчи мамлакатимизнинг барча ишчи ва хизматчилари қаторида давлат пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўладилар. Масалан:

а) 60 ёшга кирган ва камида 25 йил иш стажига эга бўлган эркак ёки камида 20 йиллик иш стажига эга бўлган ва 55 ёшга кирган аёл қарилик пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўлади;

б) инвалид бўлиб қолган тақдирда, яъни меҳнат қобилиятини доимий ёки узоқ муддатга йўқотган ҳолда — инвалидлик пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўлади;

в) вафот этган ишчи ёки хизматчи (шу жумладан янги тузилган совхозга доимий ишга ўтган собиқ колхозчи), ҳарбий хизматчи ёки пенсионер қарамоғида бўлган, ишга яроқсиз барча оила аъзолари боқувчисини йўқотган оила аъзоларига бериладиган давлат пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Бу ерда шуни аниқлаб ўтмоқ керакки, колхоз аъзоларининг қишлоқ хўжалик артелида 1939 йилдан бошлаб узлуксиз ишлаган вақти, бундан ташқари, Совет Армияси сафида, Ҳарбий-Денгиз Флотида, ички ва чегара қўшинлари составида қилган хизмати, шунингдек сайланиб қўйилган вазифаларда ёки ташкилий суратда ишчилар тўплаш тартибида саноат ва қурилишда қилган ишлари — собиқ колхозчининг иш стажига қўшилади. Лекин узурсиз сабаблар билан колхозда албатта бажаралиши лозим бўлган меҳнат кунлари минимумини бажармаган йиллари (агар бу ҳақда колхозда тегишли ҳужжат бўлса) собиқ колхозчининг иш стажига қўшилмайди.

Савол: Кекса кишилар тўлиқсиз қарилик пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўла оладиларми?

Жавоб. Ҳақиқатан совхоз ишига ўтган собиқ колхозчи аёллар 55, эркаклар 60 ёшга етгач, агар улар СССР Министрлар Советининг 1956 йил 4 августдаги қарори билан тасдиқланган пенсия тўлаш ва тайинлаш тартиблари тўғрисидаги Низомнинг 98-моддаси талаб қиладиган 4 шартни қондира олсалар, иш стажи тўла бўлмаган ишчи ва хизматчиларга бериладиган давлат пенсиясини олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Низомнинг бу моддасида талаб қилинадиган шартлар қуйидагилардан иборат:

а) иш стажи 5 йилдан кам бўлмаслиги лозим. Бу стажга совхозда ва совхозга айлантирилган колхозда 1939 йилдан кейин ишлаган даври киради;

б) шу 5 йиллик стаждан 3 йили бевосита пенсия сўраб ариза бериш олдидан ишлаб топилган бўлиши шарт; лекин бу 3 йиллик давр ичида умуман олганда вақти-вақти билан 6 ойгача ишламай туришига йўл қўйилади;

в) пенсия тайинлаш учун зарур бўлган ёшга (эркаклар 60, аёллар 55 ёшга) ишлаб турган даврида кирган бўлиши лозим;

г) Давлат пенсияси тайинлашни сўраб бериладиган ариза ишдан бўшамай туриб берилиши керак.

Мана шу 4 талабнинг ҳаммасини қондирган кишиларга, масалан 10 йил ишлаган аёлга тўла стажли худди шундай аёл ишчига тегишли бўлган тўлиқ давлат пенсиясининг 50 проценти миқдорида пенсия тайинланади.

Савол. Совхоз ишига ўтган собиқ колхозчи-инвалид тўлиқсиз давлат пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўла оладими?

Жавоб. Турли касалликлар натижасида инвалид бўлиб қолган қишлоқ хўжалик артелининг собиқ аъзоси, ҳақиқатан совхоз ишига доимий ишлаш учун ўтган бўлса ва унга врач-меҳнат экспертиза комиссияси (ВТЭК) томонидан инвалидликнинг I ёки II группаси берилса, тўлиқсиз давлат пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўла олади.

Савол. Совхоз ишчиларидан боқувчисини йўқотган оила тўлиқсиз давлат пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўла оладими?

Жавоб. Оила бошлиғи совхозда ёки айрим колхозда ишлаб, совхозга доимий ишга ўтганидан кейин тўлиқсиз иш стажига эга бўлгач, иш вақтида вафот этган бўлса, ҳаёт вақтида унинг қарамоғида бўлиб, кейин боқувчисиз қолган оила аъзоларига ҳам тўлиқсиз давлат пенсияси тайинланади.

Савол. Совхозга доимий ишга ўтмаган колхозчиларга давлат пенсияси бериладими?

Жавоб. Давлат пенсияси колхозчиларга эмас, фақат ишчи ва хизматчиларга белгиланади. Колхозчилар эса, қишлоқ хўжалик артелининг Уставига мувофиқ, ёки республика илғор колхозларида колхоз умумий мажлиси томонидан тасдиқланган колхоз пенсияси тўғрисидаги махсус Низомга мувофиқ колхоз маблағи ҳисобидан пенсия оладилар.

Совхозга айлантирилган колхознинг собиқ аъзолари совхозга ишга ўтмасалар, уларнинг колхозда пенсия олган ёки олмаганликларидан қатъий назар, улар давлат пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўла олмайдилар.

Боқадиган ўғли, қизи, хотини (эри) бўлмай ёлғиз қолган кекса колхозчилар яшаш учун ҳеч қандай даромади бўлмаган тақдирда, тўла давлат таъминотига қабул қилинадилар — социал-таъминот органлари уларни инвалидлар уйига ёки қариялар уйига юборадилар, ёки меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари ҳузуридаги пенсия белгиловчи комиссия бундай кишиларга маҳаллий бюджет ҳисобидан пенсия тайинлайди.

Савол. Агар собиқ колхозчи совхоз ишига кечикиброқ ўтган бўлса, пенсия олиш ҳуқуқини йўқотмайдими?

Жавоб. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон ССР Социал-таъминот министрлигининг 1958 йил 6 мартда имзоланган 51/52-қўшма кўргазмаларига мувофиқ бундай колхозчиларга колхоз совхозга айланган кундан бошлаб олти ойлик имтиёзли муддат белгиланди.

Агар колхозчи ўз колхози совхозга айланганидан кейин 6 ой ичида совхозга ишга кирмаса, колхозда 1939 йилдан кейин ишлаган вақти совхоз ишчиларининг стажи қаторида ҳисобланмайди. Натижада пенсия олиш ҳуқуқидан ҳам маҳрум бўлади.

Савол. Қарилик пенсияси совхоз ишчиси бўлган собиқ колхозчиларга қандай иш ҳақи юзасидан бериладими?

Жавоб. Давлат пенсияси тайинлаш ва тўлаш тартиблари тўғрисидаги Низомнинг 122-моддасига мувофиқ совхознинг барча ишчи ва хизматчиларига, шуларнинг қаторида совхозга айланган колхозлардан совхоз ишига ўтган собиқ колхозчиларга пенсия миқдори, уларнинг совхоз ишчиси ёки хизматчиси сифатида олган ҳақиқий иш ҳақларига қараб ҳисобланади.

Агар тўлиқ бир ой ишламаган бўлса, у кишининг ишлаган даври учун олган иш ҳақи ҳақиқий ишлаган кунлари сонига тақсимланади ва чиққан суммани 25,6 га кўпайтириб, бир ойлик иш ҳақи аниқланади ва шундай қилиб топилган иш ҳақи юзасидан пенсия миқдори ҳисобланади.

Агар бундай ўртоқларнинг иш ҳақлари жуда оз бўлса, пенсия энг кам миқдорда, яъни қишлоқда 255 сўм, шаҳар ва ишчилар посёлкаларида яшовчи кишиларга 300 сўм миқдорида белгиланади.

Савол. Пенсия белгилаш учун қандай ҳужжатлар асос бўла олади?

Жавоб. Совхознинг ҳар бир ходими учун, шу жумладан совхозга айланган колхоздан совхоз ишига ўтган собиқ колхозчи учун асосий ҳужжат — меҳнат дафтарчасидир. Меҳнат дафтарчаси совхозга ишга ўтган собиқ колхозчиларга, уларнинг меҳнат ставкаларини аниқлаш учун тузилган учлик комиссиянинг фикрига мувофиқ совхоз дирекцияси томонидан берилади.

Савол. Совхоздаги кўп болали хотинларга ва кўзи ожизларга енгиллик бериладими?

Жавоб. Совхозда ишлаб юрган кўп болали оналарга, бошқа кўп болали хотинлар қаторида, шу жумлада колхоз совхозга айланиши муносабати билан совхоз ишига ўтган кўп болали собиқ колхозчи онага ҳам давлат пенсиясига чиқишда енгиллик берилади. Агар шундай оналар 5 ва 5 дан ҳам кўпроқ бола туғиб, 8 ёшгача тарбиялаган бўлсалар, 55 ёшга эмас, 50 ёшга киргач, қарилик пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўладилар. Иш стажи ҳам одатдаги 20 йил ўрнига 15 йил талаб қилинади.

Баъзи колхозларнинг совхозга айлантирилиши муносабати билан совхоз ишига ўтган собиқ кўзи ожиз колхозчилар, умуман бошқа кўр ишчи ва хизматчилар қаторида эркаклар камида 15 йил ишлаб, 50 ёшга киргач, аёллар эса 10 йил ишлаб 40 ёшга киргач, давлат пенсияси олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Савол. Давлат пенсияси тўғрисида айрим масалаларни ҳал этиш юзасидан қаерга мурожаат қилиш керак?

Жавоб. Давлат пенсияларини тайинлаш ва тўлаш тартиблари тўғрисида ҳар қандай масалани аниқлаш ва ҳал этиш учун ҳар бир киши ўзи яшаб турган район ёки шаҳардаги социал-таъминот бўлимига, илғор совхозларда касаба союзлари ва юридик консультациялар ташаббуси билан тузилган пенсия группалари ёки консультация пунктларига мурожаат қилиш мумкин.

* * *

Касаба союз органлари, қишлоқ хўжалиги министрлиги ва социал-таъминот министрлиги системасида ишловчи ходимлар — айрим колхозларнинг совхозга айланиши муносабати билан доимий ишлаш учун совхоз ишига ўтган ва ўтмаган собиқ колхозчилар ва бошқалар орасида, уларнинг давлат пенсияси тўғрисидаги Қонунга мувофиқ қандай пенсия билан таъмин этилишлари мумкинлиги ҳақида кенг тушунтириш ишлари олиб боришлари лозим.

Ж. БУРҲОНОВ,

Ўзбекистон ССР Социал-таъминот министрининг ўринбосари.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

(Комсомол кўлидаги ёзги бино)

7 июнда

катта концерт

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмуджон Ғафуров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова, Эътибор Жалилова, Абдуғафур Абдураҳмонов**, VI Жаҳон фестивали лауреати **Ҳасан Султонов**, солистлардан **Ш. Пўлатов, С. Пўлатов, С. Шукурова, Р. Тўраева, Т. Зиёхонова, Э. Каримовлар** қатнашади.

«Равшан ва Зулхумор», «Ватан ишқи» спектаклларидан парчалар ижро этилади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

Сағбон кўча, 1- тупик 66- уйда турувчи **Абдулла Ҳошимовнинг** лангар кўча, 5-тупик 17-уйда турувчи **Зулфия Фаттоҳовна Раҳимовадан** ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 1-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808. 136. Совет қурилиши бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135, Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048. 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 29040. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 06029.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

№ Б-497.